

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

1657

16 126 D. Z.

5141

DE SCHEIDING

VAN

BELGIË

IN DERZELVER GEVOLGEN GETOETST,

DOOR

Mr. J. P. Lipman,

ADVOKAAT TE AMSTERDAM.

» Neque amissos colores
» Lana refert medicata fuco."
HON.

VIERDE VERMEERDERDE DRUK.

TE AMSTERDAM, BIJ
A. ZWEESAARDT en J. GUYKENS.

—
MDCCCXXX.

2. 2. 2.

1. 1. 1.

2. 2. 2.

3. 3. 3.

4. 4. 4.

5. 5. 5.

6. 6. 6.

7. 7. 7.

8. 8. 8.

9. 9. 9.

10. 10. 10.

AAN DEN VORST,
EN AAN DE EDELEN,
DE AANZIENLIJKE,
DE WIJZEN,
EN DE DAPPEREN
VAN
H O L L A N D;
AAN IEDER HUNNER BIJZONDERLIJK,
WORDT DIT WERKJE
MET EERBIED
O P G E D R A G E N,

*in het vertrouwen, dat Zij de beginselen,
hier niet ontwikkeld, maar aangeduid,
door Hunnen rang, door Hun gezag,
door Hunnen invloed, door Hunne talenten,
en door Hunne bedaaarde standvastigheid,
tegen alle aanvallen en alle inbreuken,
steeds zullen handhaven en beveiligen,*

*opdat de Hollandsche natie, in onze dagen
door hare eerlooze vijanden gelasterd,
voor het oog der geheele wereld bewijze,
dat zij andere volken, niet alleen
in kennis en in beschaving voorbijstreeft,
maar ook allen in onwrikbaren moed
en verlichte vrijheidsliefde evenaart!*

WAARDE LANDGENOOTEN!

Nog is uit het geheugen uwer mannen en grijsaards het tijdvak niet uitgewischt, toen de dweepende aanhangers van een hersenschimmig stelsel van bovenmenselijke volmaaktheid, geheel Europa in eenen afgrond van wanorde en ellende dompelden. De republiek van Holland, niettegenstaande buitenlandsche oorlogen en binnenlandsche woelingen, sedert meer dan twee eeuwen een wonder der wereld, werd door die onstuimige beweging, waarvan Frankrijk toen het hoofd was, vernietigd. Sedert dien tijd schaarde zich het Hollandsche volk, toen het Hollandsche volk niet meer, rondom eenen

dooden vrijheidsboom, zich in Fransche ketenen vrij en gelukkig wanende. Die begoocheling verdween: de slavernij droeg eerst den wel-luidenden naam en het bevallig masker van een bondgenootschap. Toen geheel Europa onder den ijzeren scepter van eenen gelukkigen soldaat was gebogen, ontving ons Vaderland van Frankrijks Keizer eenen broeder tot beheerscher, en die vernedering werd verbitterd, door de noodzakelijkheid van die droevige weldaad te moeten afsmeecken.

Deze duurgekochte gunst duurde slechts weinige jaren, en alreeds was het kortstondige Koningrijk, door den onverzettelijken wil van den dwingeland, uit het staatkundig stelsel van Europa uitgedelgd, en zonder schaamte of voorwendsel, als een wingewest in het groote Keizerrijk ingelijfd. Intusschen zagen wij onze havens gesloten, onze schepen onttakeld, onze

kusten verlaten of door douanen belegerd, en onzen handel vernietigd, het treurige beeld van een lijk, waarop de gieren azen. Bij het eerste schemeren van den dag der vrijheid ontwaakte de Hollandsche leeuw, en verbrak de schandelijke boeien, die hem te lang hadden gekluisterd. Edels en verlichte vaderlanders — sommigen hunner genieten alreeds in eene betere wereld de belooning hunner deugd — riepen, door den eenstemmigen wil der natie gerugsteund, onzen geëerbiedigden Koning in, om zich aan het hoofd van het vrije Holland te stellen. Zij stichtten, met staatkundige wijsheid, een gebouw, dat voor de eeuwen bestemd scheen. Doch de dwaling der Europesche staatkunde vernielde het werk hunner handen, en rigtte, in deszelfs stede, een wangedrogtelijk gevaarte op, uit strijdige bestanddeelen zamengesteld.

Het Koninkrijk der Nederlanden bragt, van

het oogenblik zijner stichting, de doodelijke zaden eener aanstaande ontbinding met zich, gelijk een kind, dat, bij zijne geboorte, tegelijk met den adem de kiem der ziekte ontvangt, die zijnen korten levensdraad verbreekt, alvorens het de jaren der jongelingschap bereikt.

Dat gebouw ligt nu gesloopt, en vertoont niets dan eenen akeligen puinhoop; doch er is, Gods zij dank! een genoegzame voorraad van bouwstoffen voorhanden, om eene gedenkzuil te stichten, waaraan de tand des tijds vergeefs zal knagen; en om onze kinderen en allen, die eenmaal tot ons, als hunne stamvaderen, zullen opklimmen, ons beleid en onze standvastigheid te doen zegenen. Doch de steen des aanstoots, het woelzieke België, dient eerst geheel en voor altijd verwijderd, indien wij een duurzaam gebouw willen oprigten: dit zullen wij met dezelfde volharding blijven aanbevelen, waar-

mede de oude Romein op de vernieling van Carthago bleef aandringen.

Het haghelijk tijdstip, hetwelk wij thans beleven, beslist niet alleen het lot van een geheel volk, maar ook (en welligt voor altijd) den bloei of het verval, het behoud of den ondergang van het opkomend geslacht. Wee ons, indien wij op nieuw de ervaring miskennen! Wij bereiden alsdan vloek en ellende voor onze nakomelingen!

«Invenietque
«Nil sibi legatum, praeter plorare, suisque.»

HON.

Doch heil ons, heil Oranje, heil het Vaderland, zoo wij, noch door het dwaallicht eener ijdele bespiegeling misleid, noch in den doolhof eener valsche staatkunde verstrikt, in het oogenblik der beslissing, aan de algemeene geestdrift eene rigting geven, waardoor het ware belang van Holland, het eenige middelpunt van alle onze neigingen, onwankelbaar wordt gevestigd.

Dit werkje is bestemd, om daartoe bij te dragen. De schrijver, door de heiligste banden, door de teederste betrekkingen, door de hartelijkste verkleefdheid, aan zijn gekozen Vaderland verknocht, heeft geenen anderen regel, dan zijne eigene overtuiging gevolgd, geene andere partij, dan die der waarheid omhelsd, geen ander stelsel, dan de ervaring geraadpleegd, geen ander doel, dan het geluk der natie beëogd.

L I P M A N.

AMSTERDAM,
1 November, 1830.

HOOFDSTUK I.

» *Vivite contenti casulis et collibus istis.*»

JUVEN.

Het continentaal stelsel viel met deszelfs heerschzuchtigen ontwerper, en daardoor waren de hinderpalen van Hollands welvaart uit den weg geruimd. Voor het vaderland opende zich, met de bronnen van voorvaderlijken overvloed, het blijde vooruitzicht, van op nieuw de stapelplaats van Europa, de schatkamer der wereld te worden. De belemmerde scheepvaart zoude, nu vrij van alle kluisters, met jeugdige kracht herleven, de handel voortaan eeniglijk door den ondernemingsgeest en de kapitalen der handelaren worden beperkt.

Helaas! dit vooruitzicht moest ras verdwijnen. Vereenigd met, of veeleer geketend aan België, werd de vijftienjarige vereeniging door eenen altoosdurenden kamp van lijnrecht strijdige belangen gekenmerkt, en in die eeuwige botsing moest het beminde Holland voor het gevreesde België altijd zwichten. Opoffering van den handel aan het fabrijkwezen, — zie daar het kortbegrip van onze commerciële geschiedenis. Wij, gehecht aan eenen koning, onzer aller liefde waardig, leden zwijgende en geduldig: was onze welstand ondermijnd, bleven onze verwachtingen on vervuld, waren onze lasten tot eene schier ondragelijke hoogte geklommen, — wij kenden de goede bedoelingen van onzen vorst, wij weten onze tegenheden en onze teleurstellingen alleen aan onze staatkundige gesteldheid, en deze maakte geene offers noodig, die wij niet gereedelijk en vrijwillig bragten.

Geheel anders was de houding van het bloeiend België. Bij voorspoed zonder wedergade in deszelfs geschiedenis, toonde het zich ondankbaar voor alle verleende voorregten, ongevoelig voor alle toegeeflijkheid. Het volk werd door de strijdigste van alle partijen bestuurd, het overdrevenste ultramontanisme en het buitensporigste jacobinisme: het bestaan van het gezag berustte alleen op de onderlinge tweedragt dier heillooze factiën, en ongelukkig waande men dat deze tweedragt geen einde zoude hebben. Hier was het *verdeel en regeer!* niet de onzedelijke vinding van staatkundig bedrog, neen maar het eenige levensbeginsel van een bestuur, dat even weinig in staat was, de liefde van het volk te winnen, als deszelfs haat te beteugelen. Een woelgeest, wiens onzalige beginselen voor beide factiën gelijkelijk geschikt waren, en die beurtelings beide had gediend en verlaten, ontdekte deze *conditio*

sine qua non van het bestaan der regering, — en van dit oogenblik af dagteekende zich de bekende *Unie* en de zekere ondergang van het wettige gezag. Mogt hetzelfde zich, nu eens door gestrenge regtsvervolgingen, dan weder door eene opeenstapeling van vergunningen, trachten te handhaven, de inwendige vijand werd door de eerste alleen verbitterd, door de laatste slechts bemoedigd; en beide waren onmiskenbare bewijzen van de zwakheid der overigheid.

Van dit oogenblik ontbrak aan het oproer niets dan eene oorzaak, en die moest het naburige Frankrijk onmisbaar opleveren. Ook daar waren dezelfde zaden van burgerlijke tweedragt: ook daar was de natie verdeeld tusschen de aanhangers eener priesterheerschappij, en de doldriftige bejagers eener volslagen regeringloosheid; doch deze partijen hadden niet, gelijk in België, eenen gemeenen vijand te bestrijden. Daar was alle

vereeniging onmogelijk, en moest de strijd door de zègepraal der eene, en door den ondergang der andere partij worden beslist. Maar welke van beide de overwinning behaalde, België stond gereed zich aan derzelfver zijde te scharen. Van Frankrijk uit moest het dus banieren en leuzen ontvangen: het kruis of de driekleurige vaan; weg met de dwingelandij, of weg met de ongeloovigen; leve het geloof, of leve de vrijheid! De uitkomst der Fransche aangelegenheden moest derhalve over de kleur en over het voorwendsel van den Belgischen opstand beslissen, maar de opstand was zeker, en het Bestuur zoude, in beide gevallen, dezelfde mannen tegen zich gewapend zien, even bereid om zich als voorvechters van het geloof, of als handhavers der vrijheid te vertoonen.

Het oogenblik verscheen, en de strijd begon. Neen, er was geen strijd! Ge-
lijk de muren van Jericho door het bloote

krijgsgeschiedenis instortten, zoo viel de regering bij den enkelen oproerkreet der Belgen. Het is ons doel niet, de regering op eenigerlei wijze te gispē, — in de tegenwoordige omstandigheden kan het en onedel en overtoellig schijnen, — maar reeds was tot in Rusland de overtuiging doorgedrongen, dat België oproerig was, en had die overtuiging ter beurse van St. Petersburg op den Hollandschen handel eenen allezins nadeeligen invloed uitgeoefend, en nog was de regering onkundig, onvoorbereid en ongewapend.

Onvoorbereid en ongewapend is zij bezweken. Wij wijten haar niet, gelijk de staatkundige schrijvers van den dag, het staken van te laat in het werk gestelde pogingen. Waartoe konden deze baten, dan om den val der regering door de wereld te doen goedkeuren en toejuichen? Zij bezweek, maar zonder bloed, zonder andere tranen, dan die een edel Koning over de

ondankbaarheid van onwaardige onderdanen stortte.

Zijnen wettigen Vorst getrouw, was geheel het oude vaderland bereid, have en bloed, alles voor eene goede, schoon ongelukkige, zaak op te zetten. Met vaderlijke bezorgheid heeft de Koning deze aanbiedingen van eenen loffelijken, hoezeer vruchteloozen, ijver, dankende van de hand gewezen.

De *scheiding* wordt door de Belgen gevorderd, door ons gewenscht, door den Koning bij proclamatie voorspeld. En waarom niet? Gelijk de hemel, door strafbare en onzinnige gebeden lang geterd, eindelijk door derzelver inwilliging kastijdt, zoo zij ook hier de eigen wensch der misdadigen hunne straf!

» *Annuït optatis : nocituraque munera solvit.*”

OVID.

Maar zullen de voorwaarden dier scheiding aan den Koning en aan ons door België,

met de wapenen in de hand, worden voorgeschreven, en zullen wij met den Koning ons aan het welbehagen des overwinnaars lijdelijk onderwerpen? Of hebben ook wij vorderingen te doen hooren, regten en belangen te doen gelden?

Ongetwijfeld hebben wij de bevoegdheid, door onze wettige vertegenwoordigers de voorwaarden der scheiding te regelen. België kan ten onzen aanzien het regt van overwinning niet inroepen. Deszelfs volksmenners mogen over eene toegeeflijke regering hebben gezegepraald, die vonnissen en besluiten bezigde, waar kanonnen en bajonetten welligt eene betere uitkomst zouden hebben opgeleverd, wij, wij zijn onverwonnen. Het vaderlijk gezag van Willem I. moge bezwijken zijn, waar alleen een ander Napoleon zich konde doen eerbiedigen; België moge zich op dit oogenblik als *met der daad* onafhankelijk beschouwen, Holland is zulks *regtens*

zoo wel als *met der daad*, onder den schepter van eenen beminden koning.

Onmiskienbaar is ons regt van te zorgen, dat België bij de scheiding niet aan den leeuw in de fabel gelijke, die, den gemeenschappelijken buit verdeelende, aan zijne strijdgenooten geen ander voordeel toekent, dan de eer van eenmaal tot de vereeniging met den koning van het woud te hebben behoord. Het is tijd, dat wij alle die voordeelen inoogsten, die wij door deze ongelukkige staatkundige verbindtenis hebben verloren. Wij vorderen den *staat vóór den oorlog*, want inderdaad, de vereeniging was een oorlog tegen onzen koophandel, waarin wij tot het *defensief* gedwongen, zonder roem, maar niet zonder verlies, hebben gestreden. Wij vorderen den staat vóór die vereeniging, — dit is al hetgeen wij eischen, en gemaatiger kan in onze omstandigheden geene vordering zijn.

Wij achten het noodig, dat de gevraagde scheiding zoo volkomen plaats hebbe, dat er, noch bij hen, noch bij ons, eenig spoor van vroegere vereeniging overblijve; en dat deze wensch vervuld worde, geve God! Dat geen naam van landgenooten, van medeburgers of van mede onderdanen ons langer aan de Belgen verbindt, — alle gemeenschappelijke betrekking, alle wederkeerige bemoeijen is zij vernietigd en uitgesloten!

Dit vordert (getuige de ervaring,) het algemeen belang gebiedend. Het is eene waarheid, welke niet langer kan worden miskend, dat de Belgische natie van de Hollandsche schier in alle mogelijke opzigten verschilt. Het behoeft naauwelijks te worden vermeld, dat tusschen hen geen enkele trek van overeenkomst bestaat, hetzij van eene zelfde taal, of van gelijke zeden, of van één national karakter, of van gemeenschappelijken godsdienst, of van één algemeen belang, of van

gelijksoortige oefening en bedrijf, noch eenig andere band, waardoor anders twee verwante volksstammen onder een wijs bestuur allengs tot ééne natie zamensmelten *). Te vergeefs had de staatkunde eene verbindtenis besloten, die door geene natuurlijke noch zedelijke gronden werd gebillijkt of gewet-

*) In den jare 1814 verspreidde men een boekje onder den titel: *De vereeniging van België met Holland*. Men leest aldaar bl. 46: » Wij hebben gezegd en bewezen, dat de Belgen en de Hollanders slechts één volk zijn, door denzelfden geest begaafd, met dezelfde neigingen uitgerust, terwijl zij ééne taal spreken, hetzelfde belang voorstaan, dezelfde vijanden te vreezen, denzelfden voorspoed te wachten hebben. Door zoo vele trekken van overeenkomst ontstaat eene regtstreeksche vereeniging, door de natuur zelve gevormd, en onverbreekbaar door de bedenking, dat alle de deelen zich in volkomene aanraking met elkander bevinden.” — Het is aldus dat gehuurde pennen de waarheid eerbiedigen! *Omne simile claudicat*.

tigd; te vergeefs worstelde de regering om te vereenigen hetgeen onvereinbaar was: dezelfde gronden die, in den heiligen opstand tegen Spanje, België van Nederland scheidde, bestonden en bestaan nog heden ten dage. Gelijk de scheikunde voorwerpen kent, die zich nooit in elkander oplossen, dan wanneer beide in eene andere gezamenlijk worden opgenomen, zoo kunnen twee landen, in magt gelijk, in alle andere opzichten ongelijk, noch door oorlog noch door verbond duurzaam worden vereenigd, dan wanneer beide (hetgeen de Hemel verhoede,) aan de zegekar van eenen magtigeren overwinnaar worden gekluisterd.

Neen, verbergen wij het niet, de onheilen, die Vorst en Vaderland treffen, zijn de noodwendige gevolgen der schennis en der miskenning van een groot zedelijk en staatkundig beginsel. Indien het der almacht van het oogenblik gegeven ware, de landen en volken

naar willekeur te vereenigen of te verdeelen, en daartoe niets anders wierd gevorderd dan een verbond op parkement, en eene gekleurde streep op de kaart van Europa, nog zoude het reuzengebouw van Napoleon in alle deszelfs kracht en grootheid bestaan. Zijn val was bestemd om der wereld voor altijd de les te geven, dat het geweld en de staatkunde, zonder zedelijke hulpmiddelen, alle vastheid en duurzaamheid missen.

» *Sed quid docuisse juvabat?*»

OVID.

Zij, in wier handen zijn verbrijzelde heerscherstaf was gevallen, beschikten, oppermagtig als hij, doch zonder zijn genie, over de onbeheerde landen en volken, en Europa werd, door eene rekenkunstige, operatie met dezelfde onverschilligheid verdeeld, waarmede de erfgenamen van eenen landman zijne akkers en kudden aan elkander overdragen. Holland en België maakten vereenigd het verlangde getal zielen

en de gevorderde oppervlakte uit; zoo ontstond het magtbevel: er zij eene vereeniging! De beheerschers der wereld konden echter België aan het nieuwe koninkrijk geven, maar niet de Belgen; zij konden alle de gewesten onder eene gemeenschappelijke benaming vereenigen, maar dit veranderde noch de gedaante der landen, noch de geaardheid der inwoners; zij konden bepalen, dat de Belgen en de Hollanders naar ééne grondwet wierden geregeerd, maar zij hielden zich niet bezig met het onderzoek, of men eene grondwet zoude kunnen oprigten, die voor allen geschikt, allen heilig en dierbaar was.

Deze staatkundige dwaling, de oorsprong onzer rampen, kan slechts op ééne wijze worden hersteld. Geene nieuwe vereeniging onder eene gesplitste regering!

Het is van belang, dat deze stelling de algemeene overtuiging wegdrage: *Geene scheiding of eene algeheele!* Immers zoo onze

regering België, met Holland vereenigd, niet konde in toom houden, hoe zal zij dit vermogen, wanneer alle staatkundige banden verbroken zijn, wanneer België in een afzonderlijk regeringstelsel, in eene eigene vertegenwoordiging, alle de bestanddeelen eener scheuring georganiseerd heeft? Hoe zal zij dit vermogen in een tijdvak van oorlog? Inderdaad, het belang van Europa verzet zich tegen de gevraagde splitsing; want dezelve verzekert aan Frankrijk het toekomstig bezit van België.

Te vergeefs wijst men ons op de voorbeelden van Rusland en Polen, van Groot-Brittannien en Ierland. Wij laten alle andere bedenkingen onvermeld, en willen slechts gevraagd hebben, of deze vereeniging zoude kunnen voortduren, zoo de magt van Polen en Ierland, die van Rusland en Groot-Brittannien evenaarde? Of niet de eenige grondslag van alle zoodanige ver-

eeniging de ongelijkheid van magt is, welke de zedelijke ongelijkheid in evenwigt houdt? En zoo wij te klein zijn, om België te beheerschen, wij zijn te groot om aan hetzelfde dienstbaar te zijn.

Was ons gemeenschappelijk hoofd niet bestand, om hen door weldaden te verbinden, of door gezag te betengelen, wie, wie zal hen bedwingen, wanneer zij op zich zelve, alleen, afgezonderd staan? Zal ons goed en bloed telkens nutteloos worden verkwist, om eenen ons vreemd geworden landaard in zijne onophoudelijke woelingen te keer te gaan? Zullen wij, nu een dageraad van welvaart wederom voor ons kan aanbreken, zullen wij een staatkundig stelsel aannemen, waarvan men met zekerheid kan voorspellen, dat wij niets anders dan gestadige schokken en telkens vernieuwde opofferingen te wachten hebben? En wat zullen alle deze opofferingen baten, vooral

daar de meer en meerder steeds veldwinnende leer van niet-tusschenkomst onze bemoeienis in de aangelegenheden van den afgescheiden staat als onregtmatig kan doen veroordeelen.

Het ligt buiten ons bestek te onderzoeken, in hoe verre het tot de staatkundige mogelijkheden behoort, dat eene onroomsche dynastie het afgescheiden en onafhankelijk België met eenen grondwettelijken staatsvorm regere. Maar het kan niet onopgemerkt worden voorbijgegaan, dat het onlangs in Frankrijk voorgevallene de ontbinding van alle maatschappelijke beginselen dreigt; dat eene regering, door den onbepaalden volkswil opgerigt, alleen als eene aanstelling op voorwaarde en onder het welbehagen des volks (*durante beneplacito*) kan worden beschouwd; dat daardoor alle de regten der erfelijke monarchie gekrenkt, en alle de banden eener wettige gehoorzaamheid verzwakt zijn. Daardoor is inderdaad de souvereiniteit

van den volkswil erkend. En hoe zal de wil van het Belgische volk zich doen hooren, zoo dikwerf het algemeen opperhoofd voor ons voordeelige maatregelen zal hebben genomen? Zal de Koning niet daardoor worden genoodzaakt, de Belgische fabrieken, ten onzen kosten, even als vóór de scheiding, te beschermen en te begunstigen? Zal onze handel niet, ook na dezelve, gekluisterd blijven? Zullen niet dezelfde wederkeerige klagten voortduren, hier door getrouwe onderdanen met eerbied uitgesproken, dáár door de oppermagtige bestuurders van de volksstem gebiedende voorgedragen? En de ervaring bewijst, aan wie de overwinning te beurt moet vallen.

En waartoe dit alles? Zal de Dynastie van Oranje daardoor België, *na eene scheiding*, kunnen behouden? Die niet met ons deze vraag ontkennende beantwoordt, leere ons, waarin toch, na de scheiding, de kracht

dier Dynastie in België kan gelegen zijn? of waarop toch derzelver hoop kan steunen, om zich te handhaven, wanneer zij eenmaal het revolutionair gezag zal hebben erkend? Of berust welligt die hoop op de belofte door muiters gedaan, toen de oproervaan zichtbaarlijk getuigde, hoe heilig hun de eed was, welken zij der grondwet hadden gezworen?

Neen, verwijderen wij alle begoocheling, handelen wij niet gelijk een verachterde koopman, die zijn commerciël bestaan door wanhopige middelen tracht te rekken, hoezeer die middelen zelve klaarblijkelijk zijnen val noodlottiger maken. Gaan wij de onvermijdelijke toekomst onverschrokken te gemoet; bewerken wij zelve uit vrijen wil en naar een geregeld plan, hetgeen eenmaal van zelve moet geschieden, opdat wij niet tot het uiterste worden gebragt, van ons lijdelijk te onderwerpen aan al hetgeen men over ons zal beschikken.

Thans zijn wij nog in staat, de voorwaarden eener geheele afscheiding te regelen, ons voor schokken te bewaren, welke uit eene gedeeltelijke splitsing ons dreigen. Rigten wij geen gebouw op, dat bij den eersten storm ons verpletten zal. Neen, *geene scheiding of eene algeheele!*

Men bedriege zich niet met het oude sprookje van het Europesche evenwigt, ons niet met de rampzalige rol van Europa's rustbewaarders. Geen leger, te groot voor onze krachten, te klein voor zijne bestemming, veroorzake de verwaarloozing onzer marine, die eenmaal de zenuw van den staat was. Treden wij weder in de voorvaderlijke voetstappen, en wedijveren wij op nieuw met Engeland, nu een wijzer bestuur en gunstigere omstandigheden onzen ijver ondersteunen.

«Romane, memento,

«Hae tibi erunt artes» — — —

VIRG.

Het vaderland is ons niet te klein, deszelfs magt wordt door eene vereeniging met België niet vermeerderd, dan in de waardering van hen, die geenèn anderen statistieken maatstaf kennen, dan het getal der zielen en de uitgestrektheid der oppervlakte. En in alle gevallen, het onderworpen België moge onzen staat versterken, het onafhankelijk België kan alleen strekken, om onze krachten te verdeelen, om onze inwendige rust te verstoren, om het voor ons noodwendige stelsel van neutraliteit te verhinderen, en den geregelden gang onzer regering te belemmeren. België worde dus geheel onderworpen of geheel afgescheiden!

Het voegt ons niet den Koning voor te schrijven, wat hij had zullen of kunnen doen. Maar toen Willem I. vijftien jaren van vaderlijke zorg, aan het welzijn van België besteed, door de zwartste ondankbaarheid zag vergelden, *en het denkbeeld opgaf zijne eigene*

regten door de gewapende magt te handhaven, toen hadden wij gewenscht van den troon de volgende verklaring te hooren: «Belgen, ik wil het bloed zelfs van schuldige onderdanen niet doen stroomen; gij hebt opgehouden mij te gehoorzamen, ik houde op u te regeren, gij zijt niet langer mijne onderdanen. Maar Europa heeft mij België toevertrouwd, en in die hoedanigheid heb ik eenen plicht te vervullen. In naam van Europa zal ik uw land op den oorlogsvoet bezetten, tot dat een congres deszelfs lot zal hebben beslist. Ik wil voor mijne eigene belangen geen bloed storten, maar wee dengene die zich tegen dezen veiligheidsmaatregel verzet! Een heir van Pruissen zal, is het nood, met mijne troepen daartoe medewerken. De souvereinen van Europa zullen over België vonnis vellen.”

Die houding zoude aan Frankrijk ontzag hebben ingeboezemd, alle monarchen tot medewerking genoopt, den geest des oproers

van andere landen verwijderd, België gestraft en vernederd, den Koning nieuwe aanspraak op de dankbaarheid van Europa en op de vereering der wereld hebben gegeven.

En zoude deze vereeniging van grootmoedigheid en standvastigheid tevens niet de ware staatkunde zijn geweest? België zoude voor- zeker liever zijne driekleurige vaan gestreken en de oranjevlag op nieuw gehuldigd hebben, dan zijn lot en oordeel aan de beslissing van Europa's souvereinen overgelaten.

Maar dat congres! Wie, wie zoude daar de voorwaarden hebben voorgeschreven? Wie de schadeloosstelling bepaald? De Koning van *Holland*! België zoude alsdan slechts eene lijdende rol vervullen, de rust en de welvaart van ons vaderland op vaste grondslagen worden verzekerd.

Hoe het zij, — België zij Pruissisch, België zij Oostenrijksch, België zij onafhan-

kelijk, — onze handel, onze nationale voor-
spoed moet niet langer onder den druk van
België zuchten. Ook wij roepen, op het voet-
spoor der voorvaderen, leve de vrijheid —
van den handel!

Behouden de Belgen hunne vestingen, wij
onze dijken, zij hunne legers, wij de ma-
rine, zij hunne begrippen, wij onze colo-
niën! Ja, nemen wij des noods op die
voorwaarde, doch op die voorwaarde alleen,
onze nationale schuld voor onze rekening, en
de dag, waarop de scheiding tot stand komt,
zal de schuldbrieven, op de oude Hollandsche
trouw gevestigd, weder op de vorige hoogte
zien.

8 SEPTEMBER 1830.

HOOFDSTUK II.

» *Quid tantum insano juvat indulgere labori?*»

VIRG.

De afscheiding bestaat geheel en volkomen; wij hebben haar niet daargesteld, zij heeft zich zelve daargesteld; wij hebben geenen afstand willen doen, men heeft afstand van ons gedaan. Er is van de vereeniging niets overgebleven, dan eenige bedroevende bladen in de Vaderlandsche Geschiedenis, eenige treurige posten op 's lands algemeene rekening van uitgaven, de verwoesting van eenige partikuliere fortuinen, en een berg van lijken in de straten van Brussel. De vereeniging van België is voortaan niets — dan eene *fictie* van het Nederlandsche staatsregt.

Het is dan te laat, den loop der gebeurtenissen te besturen; het is nog niet te laat, denzelven met wijsheid te volgen. De staatkundige lotgevallen regelen zich, in den voortgang, niet naar parlementaire vormen: die zich dwaas vermeet de wereld te doen stilstaan, wordt, terwijl hij raadpleegt, door hare beweging medegesleept en verbrijzeld. Het is vooral in omwentelingen het eeuwige lot eener langzaam voortkruipende staatkunde, dat hare besluiten van heden op den stand der zaken van gisteren toepasselijk zijn. Zij dient hare pijnlijke geneesmiddelen toe, wanneer de ligchamelijke staat des lijders geheel veranderd is; en, wanneer zijne uitgeputte krachten, tegen de verergerde ziekte niet langer kunnende kampen, niets anders verwachten dan eene zachte ontbinding, verontrust zij het laatste uur des stervenden met geleerde consultatiën over de beste wijze, hoe men hem

twee dagen vroeger onmisbaar zoude hebben gered.

» *Sero medicina paratur,*
» *Cum mala per longas convaluere moras.*”

OVID.

Er is een tijd om te bevelen, er is een tijd om te gehoorzamen, zegt de wijze Koning. Wij kunnen niet meer bevelen, gelukkig dat de tijd nog niet is gekomen, om onvoorwaardelijk te gehoorzamen. Het besluit der Staten-Generaal, waarbij in de scheiding wordt toegestemd, is meer onschadelijk, maar even krachteloos als het Antwerpsche programma van 21 September 1830, waarin de wijze, de vormen en de plegtigheden van den Brusselschen intogt werden geregeld.

De tijd is voorbij om te kiezen. Er zijn nog vele wegen, om het Vaderland ongelukkiger te maken; er is slechts één, om het te redden. Gelukkig dat dit laatste

redmiddel nog niet is de uiterste toevlugt
der wanhopenden,

» *Una salus victis, nullam sperare salutem.*»

OVID.

Dit hoofdstuk is bestemd, om dien eenigen
weg aan te wijzen. Het eerste was, vóór
de opening der buitengewone vergadering,
in handen onzer afgevaardigden, en er is
daarin geen enkel woord, dat door de uit-
komst niet is bevestigd. Dit wordt niet
vermeld, om zich op de noodlottige ver-
wezenlijking van het daar voorspelde te
beroemen, maar als eenen geloofsbrief voor
de toekomst.

Anderen hebben andere hulpmiddelen aan-
gewezen. Er zijn, die zich over de zwakheid
van het ministerie beklagen; anderen, die in
de zamenstelling van den Raad van State
geene genoegzame magt zien; weder an-
deren, die de onmagt der Staten-Generaal

betreuren, — en wij gelooven, dat zij allen gelijk hebben. Er zijn eindelijk, die zich vleijen, dat de Staat door eene aanspraak of door een adres zoude kunnen worden gered, — en wij gelooven, dat deze ongelijk hebben.

De Koning heeft dus voorzeker geen gebrek aan raadslieden, en wanneer wij ons de partijen voor den geest stellen, die Hem beurtelings den weg der toegeeflijkheid, en den weg der gestrengheid hebben aangetoond, zoo zien wij op nieuw den Staat in de ongelukkige gesteldheid van eenen lijder, die twee geneesheeren, welke lijnregt strijdige stelselen aankleven, beurtelings wegzendt en terugroept, en alzoo ieder dag van arts en geneeswijze verandert. Ieder stelsel konde, van den aanvang tot het einde getrouwelijk opgevolgd, langs verschillende wegen tot hetzelfde doel leiden, maar het heden vernietigt hetgeen het gisteren voortbragt, om

op morgen wederom te worden hersteld, — en het noodlottige gevolg dezer tweevoudige methode is: tijdverlies en uitputting.

Indien, in den tegenwoordigen stand van zaken, onze stem tot den Vorst konde doordringen, eerbiedig, maar onbewimpeld, zouden wij onze gevoelens verklaren:

» Sire, het behage Uwer Majesteit, noch den raad van deze, noch den raad van gene te volgen; beide wegen zijn even vruchteloos als verderfelijk; die overtuiging is het eenige middel van redding. Het Vaderland kan door een tienregelig besluit worden gered, maar het vordert eene opoffering — van Uwe zijde. Eene pennestreek, — en de gruwelen van den burgeroorlog, van ons grondgebied verwijderd, zijn op vreemden bodem overgebracht! Eene pennestreek, — en de pest, die onze krijgslieden verslindt, is verdwenen, en de storm bedaard, die onze bezittingen verwoest! Eene pennestreek, — en in stede

van het beroerde Nederland, herleeft het oude, trouwe en gelukkige Holland!"

» Sire, buitengewone omstandigheden vorderen en wettigen buitengewone middelen. Ieder dag van besluiteloosheid baart een jaar van algemeene ellende. Het is nog tijd het schip te redden, door den kabel te laten slippen, door de mast te kappen, door de noodhaven te kiezen, waar onze vaderen steeds eene veilige wijkplaats vonden. Doen wij dit, eer het te laat worde, want ieder geoefende zeeman ziet aan den gezigtseinder alreeds den naderenden orkaan."

» Het is niet mijne zwakke stem, die tot Uwe Majesteit spreekt; het wordt door de achtbare stem der vaderen geleerd, door het voorbeeld van Uwen doorluchtigen voorganger, van den Eersten Willem gepredikt."

» Ook Hij, de onvermoeide oprigter van het gebouw onzer vrijheid en onafhankelijkheid, was in omstandigheden geplaatst,

moeijelijker en neteliger nog dan de tegenwoordige. Te vergeefs had een verbond, in den jare 1576 te Gent gesloten, alle de Nederlanders in den gemeenschappelijken strijd, voor al wat dierbaar en heilig is, tegen gewetensdwang en uitheemsche dwingelandij vereenigd. De trouwlooze wordt door zegel, noch parkement, noch plegtige eeden weêrhouden. Het leed geene drie jaren *), —

*) » Dit is het einde geweest,” zoo spreekt DE GROOT in het derde zijner Jaarboeken, » hier vereeniging, waardoor de Nederlanders zich » onderling tegen uitheemsche dwingelandij verbonden hadden. *Een bewijs voorwaar, dat die » alleen een hechte bondgenootschap kan geacht » worden, die gegrond is op eene zelfde hoop, of » die meer verbindtenissen dan oorzaken van verwijdering heeft.* De Nederlanders hebben naauwelijks iets gemeens buiten den haat tegen den Spanjaard, die hen bewogen heeft tot het maken van den Gendschen vrede, voornamelijk op het aanraden der geestelijkheid. Dan een ieder

en alreeds hadden de vaderen dezer muiters de vaan der vrijheid verraden, en zich aan de zijde des vijands geschaard, wien zij kort te voren eenen eeuwigen haat hadden gezworen.”

» En wat deed toen Uw doorluchtige voorganger? Sire, hij heeft het goed en bloed der getrouwen niet verkwist, om den afvalligen een geluk op te dringen, dat zij even weinig wisten te waarderen als te verdienen. Hij zag hen nu liever als openbare vijanden, dan als geheime verraders, en bevroedde dat men met te meerdere dapperheid den overweldiger konde wederstaan, nu het leger van de tegenwoordigheid van trouwloozen was gezuiverd, die zich zelven

» streefde kort daaraan, en dat door strijdige » wegen, tot eigen mogenheid en aanzien.....
 » Dus had het den Koning zeer ligt gevallen, hen » die zoo losselijk aan den anderen hingen, van » een te scheuren.”

onwaardig hadden gekeurd, onder de Nederlandsche banieren te strijden. Hem mag daarbij de gedachte van den Griek hebben beziel'd: indien die slaven onze hulp niet behoeven, schandelijk ware het, zoo wij de hunne begeerden."

» Wat deed hij toen? Sire, het behage Uwer Majesteit zijne eigene woorden te hooren *)...... Hij rigtte eene naauwere vereeniging op tusschen de welgezinde gewesten, en redde het Vaderland door de Unie van Utrecht."

» Sire, Gij zijt, door de liefde van Uw volk, Souverein Vorst der Vereenigde Nederlanden geweest, alvorens Koning der Nederlanden door de opdragt der mogendheden te worden. Uwe Majesteit kan de regten dezer opdragt, door de grondwet van 1815 geheiligd, niet, of niet dan door de

*) Zie de Bijlage bl. 56 en vgg.

grootste opofferingen Uwer getrouwe onderdanen, handhaven. Sire, er is slechts één weg overig, om de ware grootheid Uwer dynastie te vestigen, om Hollands geluk en de straf Uwer vijanden te bewerken.”

» *Virtutem videant, intabescantque relictæ.*”

PERS.

Zoo zoude ik, indien het den eenvoudigen burger betaamde, aan de wijsheid van den Koning, bescheiden maar vrijmoedig, mijne meening onderwerpen. Het zoude onnoodig zijn, Hem dat eenige redmiddel aan te wijzen, en het woord van euvele voorbeduiding uit te spreken. Zijn grootmoedig hart zoude Hem van zelve de opoffering voorschrijven, welke de omstandigheden mogten gebieden.

De afstand van België zoude in Holland de rust en het vertrouwen onmiddellijk herstellen. Dezelve zoude kunnen plaats hebben onder het voorbehoud:

- 1°. van de maatregelen, welke de mogendheden, onderteekenaren van het tractaat van Weenen, in het belang van *Europa*, ten aanzien van België noodig en raadzaam zullen oordeelen;
- 2°. van de nadere goedkeuring der *notabelen* van Holland, onder welke benaming ik altijd versta het geheele oude vaderland;
- 3°. van nadere overeenkomsten omtrent de nationale schuld, met België te treffen, zoodra aldaar een wettig gezag zal bestaan; en
- 4°. onder zoodanig verder voorbehoud als met eenen algeheelen afstand van België kan worden overeengebragt.

Er kunnen in de tractaten geene bepalingen zijn, die tegen ons belang, tegen het belang van *Europa*, ons het behoud van van België, als een dwangjuk opleggen. Men vindt daarin voorwaarden, aan het bezit van

België gehecht, welke eene gesplitste regering verbieden. Het tractaat van Weenen zoude in zijn geheel door eenen afstand komen te vervallen, en de mogendheden zouden *ongeroeppen* tusschenkomen, om te zorgen dat België noch Fransch, noch onafhankelijk worde. Dan eerst zouden de Belgen voor hunne gruweldaden gekastijd worden, maar *wij* zouden de roede niet te betalen hebben. Hunne woelingen zullen ook dan nog voortduren, maar tot hun eigen verderf; — voor Holland zullen die woelingen even onverschillig zijn, als de onlusten van Albanië. In tegendeel, wij zullen daardoor juist worden bevoordeeld: de nijverheid, die het gedruisch der wapenen vliedt, zal op onzen gelukkigen bodem eene gewenschte wijkplaats vinden.

De werkelijke of voorgewende vreeze van sommigen, als of de mogendheden de geheele afscheiding niet zouden gedoogen, is

eene ijdele hersenschim, uit gebrek aan doorzigt of uit opzettelijke misleiding ontsproten. Het zoude in deze eeuw van nieuwigheden inderdaad eene der grootste zijn, zoo men eenen vorst of een volk den oorlog verklaarde, ten einde hun het voortdurend bezit van een land op te dwingen. Maar zoo dit wonder gebeurde, wij zouden immers alsdan de Russen, Pruissen, Engelschen, of wie anders ons dit geschenk mogte willen opdringen, beleefdelijk kunnen verzoeken, het land in onzen naam te beheeren en te bewaren, en het bewaarloon van de Belgen in onzen naam te willen ontvangen, met vriendelijk verzoek tevens, daar zij toch voornemens zijn, ons willens of niet willens te begiftigen, dat zij zich verleenen, om de Belgische quote onzer jaarlijksche rentebetaling voor onze rekening *in te casseren*.

Inderdaad, deze tegenwerping verdient geene ernstige wederlegging. Het is bekend,

dat onze verdragen zich tegen eene splitsing, welke zoo vele voorstanders onder ons heeft, verzetten. Niets is waarschijnlijker, dan dat de mogendheden zich daartegen zouden verklaren, omdat dezelve lijnregt strijdig is met de uitdrukkelijke voorwaarde der opdracht; omdat daardoor de Belgische omwenteling wordt gewettigd, de Belgische onafhankelijkheid erkend, en de Belgische vereeniging met Frankrijk voorbereid. Maar dit alles is op eene geheele en volkomene afscheiding, is op eenen algeheelen afstand, van geene de minste toepassing. Wat toch kunnen de mogendheden voorwenden tegen eene verklaring van onzen beminden Koning, waarbij Hij, nederleggende al hetgeen London en Weenen hem gaf, geenen anderen titel erkent, dan de liefde zijner getrouwe onderdanen?

Men moet een gering denkbeeld hebben van de staatkunde der Europesche mogendheden, wanneer men gelooft, dat zij nu nog

niet, door de ervaring, de dwaling van 1815 hebben ingezien; dat zij niet allen verlangen, door eene geheel veranderde orde van zaken, België, dat eeuwig broeïnest van oproer, voor Europa onschadelijk te maken. Daartoe zouden zij, door het voorbehoud in de Koninklijke verklaring, hun regt ten volste zien erkend, — en meerder toch konde noch Oranje doen, noch Europa vorderen.

Wat de Staten-Generaal aanbetreft, zij kunnen bij het beramen van eene zoodanige handeling niet medewerken, maar dezelve alleen, geschied zijnde, goedkeuren. Immers het is alreeds door eenen waarlijk Hollandschen volksvertegenwoordiger gezegd, de afscheiding van België is niet de wijziging der bestaande, maar de oprigting eener nieuwe grondwet; *en hiertoe zijn de Staten-Generaal onbevoegd*. Welk regt hebben, in dat geval, de afgevaardigden van België, om in onze, — of de vertegenwoordigers van Holland, om in

hunne aangelegenheden te beraadslagen? En welke Staten-Generaal? Die van het Koninkrijk der Nederlanden? Maar deze schepping van 1815 verdwijnt door de verklaring, waarbij de *scheiding* erkend wordt; en de vergadering zoude tot geen ander einde kunnen worden bijeengeroepen, dan om hare eigene lijkrede te houden of aan te hooren. De Staten-Generaal van Holland? Doch dit koninkrijk wordt eerst door die verklaring geboren.

De afgevaardigden der oproerige gewesten hebben hunnen lastbrief verloren. Even als in het burgerlijk leven, de lastgeving door den burgerlijken dood des lastgevers verval, wordt in het staatsregt, de magt van den afgevaardigden door den staatkundigen zelfmoord zijner committenten vernietigd.

Toen in den jare 1672 Gelderland, Utrecht en Overijssel door Lodewijk XIV. werden veroverd, hebben de Generale Staten de afgevaardigden dezer provinciën uit hunne ver-

gadering geweerd; en alle onze vaderland-
sche regtsgeleerden, BYNKERSHOEK, HUBER,
N. BONDT, P. PAULUS, hoe ook anders
verschillende, zijn eenparig van oordeel, dat
de uitsluiting regtmatic was.

Aan die ongelukkige gewesten mogt hun
ijver voor de goede zaak niet baten; aan
de afgevaardigden hunne trouw boven alle
bedenking gebleken, niet te stade komen:
en wij, wij zien De Celles, De Stassart en
hunne staatkundige vrienden over de scheiding
van België en het lot van het vaderland
raadplegen!

*«Immo vero etiam in senatum venit: fit
publici consilii particeps: notat et designat
oculis ad caedem unumquemque nostrum.
Nos autem, viri fortes, satisfacere reipu-
blica videmur».....*

CIC.

Wij gelooven, dat uit dit alles van zelven
volgt, dat de Staten-Generaal in de gemelde

verklaring niet kunnen tusschentreden. Wij hebben het onnoodig geoordeeld, te doen opmerken, dat het besluit tot de opoffering, die het algemeene heil zoude kunnen vorderen, niet uit den boezem dier vergadering behoort te komen. Hem alleen behoore de eer van het vaderland voor de tweede maal te hebben gered, die verklaard heeft, *dat geene opoffering voor Zijn hart te zwaar zoude zijn, om de wenschen te vervullen, en het geluk te verzekeren van een volk, welks welzijn het voorwerp is geweest van Zijne teederste en bestendige zorgen.*

Wij willen ons niet vermeten te bepalen, op welke wijze de nationale schuld bij de *definitieve adjudicatie* van België zoude moeten worden geregeld. Doch al moesten wij dezelve alleen dragen, het uitsluitend bezit der coloniën, de bloei des handels, de vermindering van het leger, de afstand van kostbare vestingen, zouden, bij wijze be-

zuiniging, ons daartoe veeleer in staat stellen, dan het voortdurend bezit van een land, door partijenschap verscheurd, waar wij eene geduchte krijgsbezetting moeten onderhouden, en eenen verderfelijken oorlog voeren. Aan alle de bezorgde vragers, die ons tegenwerpen: *hoe gaat het met de schuld, wanneer wij van België scheiden?* geven wij de vraag terug: *hoe zal het daarmede gaan, wanneer wij met België vereenigd blijven?*

Wij zien dus in de algeheele afscheiding van België dat eenige redmiddel, waarvan wij in den aanhef gewaagden.

Te vergeefs stroomde in den noodlottigen strijd het bloed onzer dappere krijgslieden, om een gewest te herwinnen, waarvan het behoud onmogelijk, het bezit verderfelijk, het verlies wenschelijk is. Welke zoude de uitkomst zijn eener bloedige overwinning? Zoude de oorzaak onzer staatkundige ziekte zijn verdwenen, indien slechts de driekleu-

rige vaan van meinceed, oproer en dweeplucht, met schande gestreken, door eenen wettigen standaard ware vervangen? Zoude dan de opstand voor altijd gedempt, het gezag niet alleen hersteld, maar gevestigd, de orde duurzaam gehandhaafd zijn? Zouden wij dan, bevredigd over het voorledene, onbezorgd voor de toekomst, ons met het tegenwoordige kunnen vergenoegen?

Ja, de rust zoude wederom heerschen, maar op eenen puinhoop, voor millioenen schats en het bloed van duizenden gekocht. Zouden wij niet in de noodzakelijkheid hebben verkeerd, hetgeen wij met zoo groote opofferingen hadden verkregen, met nog grootere opofferingen te bewaren, die telkens, bij de geringste staatsverandering in *Frankrijk*, wederom door grootere zouden worden opgevolgd?

Ook mij komt, bij de gedachte, dat wij België voor Europa tegen Frankrijk zouden

moeten bewaren, de zinnepop van *Roemer Visscher* voor den geest, alwaar een man wordt afgebeeld, die eenen wolf bij de ooren houdt, en, terwijl hem de haren te berge rijzen, van angst en vreeze gillend uitroept: *hoe kom ik er af?*

«*Tantis parta malis cura majore metuque*
«*Servantur: misera est custodia.*»

JUVEN.

Gelijk de hemelligchamen, naar de meening der ouden, op de karakters en op de lotgevallen der stervelingen eenen aanhoudenden invloed uitoefenen, zoo schijnt het nu eenmaal bestemd, dat ieder nieuw verschijnsel aan Frankrijks staatkundigen horizon over het lot van België beslisse. Rigten wij dus nogmaals onzen blik op het onheilbarende Frankrijk.

Wie ook in Frankrijk eenen gevestigden koning, eene duurzame regeringsvorm, eene voltooide omwenteling meene te ontwaren,

wij zien er niets dan eenen wankelenden troon, eene kortstondige charte, en eene staatsberoerte, die, alreeds in hare geboorte, zich als de zekere voorbode van naderende orkanen voor geheel Europa aankondigt. Wij zien de kroon, aan eenen meinedigen dweeper ontruikt, op het hoofd van Orleans prijken; maar het is de kroon niet van Frankrijk, het is de kroon der Franschen, en de titel alreeds toont, aan wien de onvervreembare eigendom, aan wien het enkel vruchtgebruik behoort. Wij zien de regten van eenen wettigen troonopvolger niet betwist, maar vertreden, en de opdracht gedaan door eene volksvertegenwoordiging, die de uitspraak over haar eigen aanzijn niet aan de natie durft onderwerpen, — door eene kamer van pairs, die, alleen door de tijdelijke toegeeflijkheid der volksgezinden, haar onzeker bestaan heeft verlengd. Wij zien het geheele gewapende Frankrijk rondom ééne en de-

zelfde vaan, als een algemeen vereenigingspunt, geschaard; maar die vaan zelve is het zinnebeeld der verdeeldheid: zij predikt de republiek en het keizerrijk, zij vertegenwoordigt de regeringloosheid en de dwingelandij, zij herinnert aan Robespierre en aan Napoleon, zij is de leus van alle de partijen, die gedurende vijf en twintig jaren Frankrijk en Europa beurtelings hebben verwoest.

België, op Frankrijks aandrift eenmaal in beweging gebracht, zal, wordt het niet door eene sterke hand in zijne vaart gestuit, in de genomen richting teugelloos voortrollen. Elke verandering van staatswet en regeringsvorm in Frankrijk (en wat is er veranderlijker?) zal in België, met de overdrijving der naäpingzucht, worden overgenomen; ieder treurtooneel van Parijs zal in Brussel met blinde geestdrift worden toegejuicht, en bij vernieuwing vertoond, tot dat eindelijk de Belgen

de belooning hunner onwankelbare gehechtheid in eene verbroedering met de groote natie erlangen. Dit is de doodelijke vrucht, welke de Belgische vrijheidsboom, wordt hij niet door de mogendheden met den wortel uitgeroeid, voor Europa en voor het vaderland noodwendig moet opleveren. Dit is het zekere gevolg, zoo Oranje zich verneert, naar het voorbeeld van den goeden houten koning der kikvorschen, en op het voetspoor van den niet minder goeden Lodewijk-Filips van Orleans, België te regeren, indien het regeren mag heeten; — zoo Oranje zich vernedert, uit handen van den Brabandschen Lafayette eene onteerde kroon te aanvaarden, en van den Brusselschen meeneed en den Belgischen opstand zijne gesplitste regering te dagteekenen.

En wat wordt dan van Holland? In stede van stille rust en stipte onzijdigheid, die, te midden der stormen, welke onze nage-

buren teisteren, aan gedwongene of vrijwillige ballingen van alle oorden, en aan den handel, van elders verdreven, eene veilige wijkplaats zoude aanbieden, zal Holland, door zijne ongelukkige betrekking tot België, met verlies van vrede, crediet, welvaart, en welligt (hetgeen de Hemel verhoede!) van vrijheid en volksbestaan, in denzelfden bajert worden medegesleept.

Het is niemand onbekend, welke onheilen de Fransche revolutie in dit land heeft gebaard; welke schatten de eerste vertooning dier schrikgebeurtenis, in hare onderscheidene bedrijven, aan Holland heeft gekost. Maar hoe weinig beteekenen die schatten, vergeleken bij den rijkdom, die onzen bodem zoude hebben overstroomd, zoo wij gedurende hetzelfde tijdvak eene wijze en standvastige onzijdigheid hadden mogen bewaren? En is er meerder noodig, dan de tegenstelling van deze twee tafereelen, om ons te

leeren, wat wij uit de vereeniging met België te vreezen, uit de afscheiding te hopen hebben? Wordt er meer vereischt, om ons te overtuigen, dat in het belang van Europa en in het belang van Holland, de afscheiding van België en deszelfs onderwerping aan eene geduchte landmogendheid, iets waarvoor *wij* niet behoeven te strijden, — volstrekt noodzakelijk zij, opdat wij door eenen magtigen nabuur tegen Frankrijks overheersching en Fransche begrippen worden beveiligd?

Daarom hadden onze voorvaderen sedert den tijd van J. de Witt den vasten grondregel: *houd Frankrijk te vriend, maar word nooit zijn nabuur!* Daarom ook verzette men zich in 1780 tegen de ruiling van de Oostenrijksche Nederlanden met Beijeren, welke de Keizer trachtte te bewerken. De *ligue germanique* werd gesloten, om te beletten, dat deze staat, tusschen zich en Frankrijk,

eenen zwakken Beijerschen Vorst tot scheidsbuur kreeg.

Sedert de Fransche revolutie, sedert de meerdere ontwikkeling van Frankrijks reuzenmagt, behoorde dit te eerder eene grondstelling onzer staatkunde te zijn. Wat baten alle de zeeweringen, die onze voorvaderen, en wij op hun voetspoor, ter beveiliging van ons erf tegen de woede van het element, hebben daargesteld, zoo een vijand, vreeslijker en ongestadiger nog dan de Oceaen, onzen bodem aanhoudend bedreigt, en wij door dammen noch dijken van hem worden afgescheiden?

En al mogten wij (God geve het!) ons bedriegen in de gedachte, dat een nieuwe orkaan Europa bedreigt, nog blijft de vereeniging met België, onder eene gesplitste regering, voor Holland noodlottig.

Gelijk ieder eene bestemming heeft, door zedelijke of ligchamelijke hoedanigheden en

maatschappelijken stand bepaald, zoo heeft ook ieder volk eenen eigenaardigen werkkring, door de ligging, geaardheid en uitgestrektheid van het land, door zijn belang en karakter, en door zijne betrekking tot naburige staten aangewezen. Het volk, dat zijne bestemming miskent, of uit zijnen natuurlijken werkkring gerukt wordt, moet roem en voorspoed derven. Dit is het ongelukkig lot van Holland, met België vereenigd.

Holland kan alleen door den handel bloeijen, alleen door een stelsel van onzijdigheid zijn bestaan verzekeren, alleen als zeemogendheid ontzag inboezemen. Een klein land, tusschen overmagtige nageburen en aan de zee gelegen, bewoond door een vreedzaam volk, hetwelk van zijne voorouders grooten rijkdom, uitgestrekte volksplantingen, en bovenal eenen schranderen en ondernemenden handelsgeest heeft geërfd, — een zoodanig land heeft geene andere staatkundige behoefte, dan eene on-

bepaalde vrijheid van handel in zijn inwendig bestuur, eene onveranderlijke onzijdigheid in zijne buitenlandsche betrekkingen, en eene geduchte zeemagt tot bescherming van den handel, tot handhaving der neutraliteit. Naar die eenvoudige beginselen bestuurd, is zulk een volk boven alle andere natïën gezegend, mits eene wijze regering de inwendige rust door eensgezindheid beware, en zich van alle bemoeienis met vreemde aangelegenheden zorgvuldiglijk onthoude. Het kan met zijnen koophandel de grootste voordeelen behalen, en zich verrijken, terwijl andere natïën hare hulpbronnen door oorlogen uitputten. Doch dat volk is zijnen ondergang nabij, wanneer het, den afgebakenden kring verlatende, naar uitbreiding van magt haakt; het wordt niets, zoodra het iets zijn wil, dat tegen zijne bestemming aandruischt.

In dit geval bevinden wij ons door het bezit van België, van oudsher een twistappel

en een tooneel van oorlogen. Daardoor worden wij gedwongen, den voor ons belagchelyken rol eener landmogendheid te spelen, ons stelsel van neutraliteit te verzaken, en onze marine te verwaarloozen. Daardoor worden wij in alle landoorlogen gewikkeld, en eindelijk de weerlooze prooi van eenen gelukkigen overwinnaar.

» *Mercēs ea sanguinis atque laboris.*”

JUVEN.

Bij deze gedachte zoude ik, diep getroffen, de pen nederleggen, na de taak te hebben vervuld, die ik aan het land mijner inwoning verschuldigd ben, — het land, waaraan de banden van dankbaarheid, bezittingen, betrekkingen, uitzigten en gehechtheid mij voor altijd binden. — Maar eene andere gedachte bemoedigt mij: het Vaderland werd altijd door Oranje, door Oranje alleen gered!

DEN 2 OCTOBER 1830.

B I J L A G E.

*Uittreksel van de Apologie van WILLEM I,
door Hem den 13 December 1580 aan
de Generale Staten gepresenteerd.*

Maer achten se ons oock wel so onvoorsichtigh, dat wy om hen een welgeuallen te doen, souden de dore gaen openen tot de gheheele verderuenisse des landts, ende Escouedo tot eenen Prophete maecten? Of hebben se oyt meer ghehoort, dat een wyse vader, om synen vyandt te vrede te stellen, de verderuinghe ende vernielinghe van syn eyghen kinders soude ghesocht hebben: ende niet veel meer ter contrarien, dat hy haere fauten behoort te straffen, ende die verbeterende, niet te min syn huysghesin voor te staen ende te bewaren? Maer Bours, Montigny ende andere, en weten se niet wel hoe groote neersticheit dat wy ghedaen hebben, om alle dinghen in een goede ordre wederom te brengen? Hebbense vergheten hoe dat hen alsodanighe arty-

ckelen syn verwillighet worden, als sy selue begheert hadden: de welcke sy daernaer teghen haren eedt ouertreden hebben? So was het dan enckel rasernye, sotticheit, eerghiericheit ende haet tegen de Religie, metgaders begeerte van te heerschen, die haere herten so wtsinnigh ende rasende dul ghe-maekt hebben: van de welcke sy eerstelick verwekt ende gheport synde, hebben de selue naemaels ghesocht met den deckmantel van de Pacificatie van Ghendt te bekleyden. Want ons is genoegh bekend, Myne Heeren hoe benaut ende beladen dat se ghe-weest hebben, om haer voornemen eenighe verwe te gheven, ende hoe dat hen een slecht capityen ter plaetsen daer sy waren raedt houdende, desen wegh opende: die oock stracks is gevolght worden.

Wy weten wel, dat veel menschen seer nieuwe ende vremdt sullen vinden, hoe dat kinders van so goeden huyse ende van sodanigen vaderen af-ghekommen, hun seluen so leelick hebben kunnen vergheten, en haer eyghen gheslachte ende afkomste so kleyn syn achtende, dat se de selue met een eeuwich verwyf van so veel lasteren ende schanden hebben willen bevlecken. Ja vele sullen ghedencken, dat het niet geloouelick en is, dat in henlieden so groote ongestadicheit oyt hadde konnen bevonden werden. Daertoe wt redenen van de sonderlinge vrientschap die wy met hare vaderen

hebben ghehadt, ende om der eeren en respects wille, die wy den seluen altydts hebben ghedraghen, mitsgaders dat wy se gheerne hadden ghesien vervoordert tot allerhande deugden, eere en reputatie (d'welck wel hadde doenlick gheweest, hadden se slechts eenen korten tydt konnen mede verdragen eenen deel van de benauthheit ende allendicheit, daerin haer vaderlandt is ghevallen) So ist dat wy, so vele als ons is belangende, daar ouer grootelicks syn bedroeft, dat sy dus verre ghekommen syn. Ende zouden hen noch op deze ure wel wenschen dat se soo wys ende voorsichtigh waren, dat se t'gene dat alreede gheschiedt is, met een opregt leedwezen sochten te verbeteren. Maar om hier niet in't breede te verhaelen vele van haere particuliere daden ende werken, die so met den eersten in de ooghe en ghesichte van alle de weerelt niet en vallen, ende nogtans vol syn van alle onghestadicheit ende lichtveerdicheit: so men wil alleenlick bemercken t'ghene dat eenen jeghelick notoyr ende kennelick is, ja dat de geheele weerelt sien ende tasten kan: wie sal hem konnen ghe-noegh verwonderen van de onsekerheit, onstandt-vasticheit ende ydelheit van haere resolutien ende voornemen? Sy dienen eerstelick den Hertoghe van Alua ende den grooten Commendador als oft se haere ghehuerde knechten waren. Sy voeren den

krygh teghen ons met aller strengicheit: ende een weynig tydts daer naer sy kommen om met ons van den vrede te handelen. So verzoenen se hen dan met ons: — ende siet, nu syn se vyanden van de Spaegniaerts gheworden. Don Jan komt daarna in't landt: ende sy volghen hem, sy dienen hem, sy ghedencken aan alle middelen om ons in den grondt te bederven. Don Jans aenslaghe en ghelukt hem niet, dien hy voor hadde van 't casteel van Antwerpen in te nemen: so verlaten se hem ook, ende senden om ons te beroepen dat wy soudē met den eersten ouerkomen. Wy en hebben noch so saene den voet in 't landt niet, so gaen se teghen haeren eedt, sonder jet met ulieden, Myne Heeren, ofte met ons daervan te communiceren, Myn Heere den Ert-hertogh Matthias ontbieden. Is nu de selue ook hier: sy sien dat se door dien wegh tot hare intentie ende voornemen niet en kunnen gheraken: so laten se hem daer sitten, ende sonder hem eens daer van te aduerteren ofte de wete te doen, sy gaen Myn Heere de Hertoghe van Anjou haelen. Sy brengen hem mede, ende belouen hem groot wonder. Daer naer sien se, dat se hem daertoe niet en kunnen brengen, dat hy hem seluen tot een hooft soude opwerpen teghen ulieden, Myne Heeren, ende teghen die van der Religie: so verlaeten se hem ook, ende gaen hen voeghen by den Prince

van Parma. Sijn daer eenige haeren der zee so onghestadigh, of wederhaene op eenen tooren so wankelbaer, als de raedtslaghen van sodanighe luyden, die daer meynen so hooghe gheseten te sijn, ja so verheuen ende versekert, dat hen daerom soude toeghelaten wesen met so groote ende machtighe Princen also te spotten?.....

Sy hadden alle haere hope ghestelt op onse oneenicheit: sy hadden alreede sommige provincien gepractiseert ende ouer haere sijde ghebracht, die euen so veel verscheyden raedtslaghen hebben ghehadt als daer maenden in 't jaer sijn: ook hadden se tot haerer handt sommige vergiftighe luyden die hen midden onder ons lieden hielden. Nu wat hulpe ende remedie tegen de oneenicheit hadde men beter kunnen wtsien dan eenicheit: ende wat ghe-wisser of bequamer preseruatijs tegen het venyn der tweedrachticheit, dan eendrachticheit? Doer 't middel van de welcke alle haer beworp ende bedrijf, alle haere raedtslaghen by nachte ghehouden, ende haer heymelick verstandt sijn in eenen ooghenblick verspreydt ende verstroyt worden: want Godt (die een Godt is des vredes ende der eendrachticheit) woude daer mede bewijzen, hoe groot een afsien ende grouw dat hy van bedrieghelicke tonghen heeft, ende hoe lichtelick dat hy sulcke valsche ende vervloecte aenslagen kan om verre stooten ende omkeeren. Siet,

Myne Heeren, wat een open veldt dat wy hen laten, om te moghen tieren ende baeren, ende hun ongherust ghenoech te stellen. Wy bekennen henlieden, dat wy de Unie eerst gedreuen hebben, dat wy se daernaer ghevoordert hebben, ja dat wy ons beneersticht hebben dat se mochte onderhouden werden. Ende wy segghen ulieden noch meer, ja segghen het so luyde, dat wy wel begheerden dat het niet sy alleene, maer oock de gheheele weerelt hoorde: Onderhoudt uwe Unie wel: Bewaert uwe Unie wel! Doch siet neerstigh toe, Myne Heeren, dat ghy niet alleene met woorden of by geschrifte, maer oock met der daet ter executie ende in 't werck stelt t'ghene dat het bundelken pijlen met eenen bandt t'samen gheknoopt ende ghebonden, het welcke ghy in uwen seghel voert, mede brengt ende beduydt. Dat se dan nu henen gaen ende ons beschuldigen *dat wij alle saecken in 't verwerren ghestelt hebben*, doer dien dat wy dese Unie hebben te weghe ghebracht: om welcker daet wille wy in eeuwicheit niet en sullen schaemroot werden. Want dewyle dat sy onder t'decksel van eenen paeys, ons een verdeylinghe ende scheuringe van malkanderen berockten, ende dat se hen so dickwils versamelden nu t'Atrecht, nu te Berghen in Henegouwe, gheuende ons altyt goede woorden, ende dat alleene om hun dies te ghevoeghelicker af te sonderen, ende om

andere haers ghelijcke lightveerdighe gheesten mid-
deler tijdt aen haer sijde te trecken: waerom en
souden wy lieden over onse syde niet die vryheit
ende macht insgelijcks hebben ghehadt, om ons
seluen te vereenighen ende t'samen te verbinden?

HOOFDSTUK III.

»Haec tum nomina erunt, nunc sunt sine nomine terrae.»

VIRG.

Helaas! wat is de Staatskunde onzer dagen! Men verwijt aan de voormalige Hoofdstad van het voormalige Holland laauwheid en onverschilligheid voor de goede zaak, voor de grondwet, voor het vaderland. Maar welke is de goede zaak? Van wanneer dagteekent zich de grondwet? Hoe wordt het vaderland genaamd?

Neen, de geest van Amsterdam is niet die van koelheid. Maar wij, wij zagen (en het was geen droom,) de schaduw van eenen vorst, met de schaduw van eenen schepter, en de schaduw van eene kroon, den nieuwen afgod knielende aanbidden!

Mannelijk, edel, Oranje waardig was de taal die uit 's Gravenhage klonk. Maar er weêrgalmde eene stem uit Antwerpen, — zij was gerigt tot rebellen, maar zij was zacht als de zefir, en zoet als de nieuwe honig.

Helaas! is er niemand die Europa, die het vaderland, die Oranje kan redden? Dit geschiedt niet door Staats-Commissiën, daargesteld tot wijziging eener verscheurde grondwet; dit geschiedt niet door de kostbare praalvertooning van een ijdel krijgsleger, tot werkeloosheid bijeengeroepen; dit geschiedt niet door laffe zelfvernedering voor heerschezuchtige priesters, door kruipenden voetval voor eenen muitenden adel; dit geschiedt niet door geleerde redevoeringen in de Staatsvergadering van een koninkrijk, dat niet meer bestaat; dit geschiedt niet door geheimhouding, die de gevaren niet vermindert, maar verzwijgt, en het algemeene wantrouwen vermeerdert.

Het stelsel, dat men opgevolgd heeft, of veeleer, het niet volgen van eenig stelsel, heeft nu ook de hoop op buitenlandsche hulp vernietigd.

Het is bedroevend, het te moeten belijden; maar wanneer men alle de kleine, halve maatregelen, wanneer men alle de strijdige besluiten en handelingen, wanneer men alle de wisseling, alle de onzekerheid, alle de besluiteloosheid, van de laatste rampvolle weken overweegt, dan is er slechts ééne daad van grootheid, die de aandacht boeit; en helaas! die ééne daad van grootheid is — aan de zijde der rebellen, — het is de bloedige verdediging van de Belgische hoofdstad! Het is hartverscheurende, het te moeten zeggen; maar de Regering kan geene enkele van hare daden opnoemen, die daarmede gelijk staat, — of het moest de ridderlijke intogt zijn van den Prins in die oproerige hoofdstad!

En wat, wat zal de uitkomst onzer werkeloosheid zijn? Indien wij onze eigene vreeze en de hoop van sommigen gelooven, indien wij eenige Belgische berigten en het Engelsche Ministeriëel Blad raadplegen, dan zien wij België vrij en onafhankelijk, en den Prins van Oranje, met de Brabandsche kokarde versierd, omstuwd van den adel, en geleid door de geestelijkheid, aan het hoofd van dat vrije en onafhankelijke België!

De tolk van het Engelsche Ministerie roemt hemelhoog het geluk, dat daaruit voor de beide *bevrriende* natiën zoude ontstaan. Welk een voordeel in de ruiling van kaas en boter voor ijzer en steenkolen! Welk een voordeel in de ruiling van de voortbrengselen onzer volksplantingen met de gewrochten der Belgische drukpers! Welke eendragt in de gemeenschappelijke verdediging tegen Frankrijk! Welk een bolwerk voor ons, *België onder den edelen Prins van Oranje!*

Het Engelsche Ministerie heeft sedert jaren hetzelfde stelsel opgevolgd, — het stelsel van het optimisme. De strijdigste gebeurtenissen zijn met gelijke geestdrift toegejuicht. De omwenteling van Spanje en van Napels was, in het oog van het Engelsche kabinet, voortreffelijk; de invasie van Spanje en van Napels door Frankrijk en Oostenrijk, wensche-lijk; de constitutie van Portugal, een mees-tenstuk; de dwingelandij van Don Miguël, verdragelijk; het Ministerie van Martignac in Frankrijk, een geluk voor de wereld; de verheffing van Polignac, onberispelijk; zijn val met den ondergang der Bourbons, de dageraad der vrijheid; de oorlog tusschen Rusland en Turkijë, een middel om de beschaving der menschheid te bevorderen; de oorlog tegen Algiers, eene zegenrijke onderneming. Geen wonder dan, dat nu ook door die eeuwige voorstanders van het op-timisme de onafhankelijkheid van België

volkomen wordt goedgekeurd. Zij hebben beurtelings de hoop der volken van Spanje, Napels, Portugal, Griekenland en Turkijë bedrogen; zij hebben den Sultan, den Dey van Algiers en den Koning van Frankrijk in slaap gewiegd; — geen wonder, dat zij ook onze uitzigten verijdelen, en onzen Souverein misleiden. Hun is, sedert dat gelukkige stelsel, de loop der wereld onverschillig geworden, wanneer slechts hunne werkzame tusschenkomst niet wordt gevorderd.

Oranje slaapt aan den rand eens afgronds. Gelijk de struis in de woestijn, de vervolging van onvermoeide jagers te vergeefs ontvlugtende, zijn hoofd verbergt, en het gevaar, hetwelk hem bedreigt, verwijderd acht, omdat hij het niet meer aanschouwt, — zoo wil men (schijnt het) het oog sluiten voor het tegenwoordige, den blik afwenden van de toekomst, en letterlijk de les op-

volgen, dat men voor den dag van morgen geene zorg behoeft te dragen.

*» Clades scire qui refugit suas ,
» Gravat timorem ; dubia plus torquent mala. »*

SENEC.

De Prins van Oranje voert nu reeds het bestuur over België, en huldigt de omwenteling, die de grondwet van 1815 vernietigt. Maar wat is dan die grondwet? Wat is het Koninkrijk? Wat beteekent de vergadering der Staten-Generaal, die op den 18 October te 's Hage plaats zal hebben? Van waar ontleenen onze afgevaardigden hunne magt? Of staan ook wij slechts onder een voorloopig bestuur, hetwelk van den drang der omstandigheden zijnen lastbrief en zijne roeping ontleent?

Indien de voorspelling van het Engelsche Ministerie verwezenlijkt wordt, dan, ja dan zijn de mogendheden van Europa, voor het tegenwoordige, van de verplichting eener

gewapende tusschenkomst ontheven; maar zij worden daarvan ontheven — ten onzen kosten. Wij worden dan nu reeds de slagtoffers eener staatkunde, welker gevolgen eenmaal geheel Europa moeten verontrusten.

België is voor ons een vijandelijk land geworden; onder den Prins van Oranje zoude het voor ons eene gevaarlijke mogendheid zijn. Gevaarlijk, indien de vereeniging tusschen den Prins en de Belgen eene werkelijke verbroedering wierd, en indien de schepter van België in zijne handen bleef; — gevaarlijk ook, indien de Belgen hem vroeger of later dien schepter wederom ontwongen, en naar Holland terugzonden, om daar zijne verlorene regten te doen gelden.

Zullen wij onafhankelijk blijven, dan moet de dynastie, die ons regeert, niet *afhankelijk* zijn. Zullen wij de rust bewaren, dan moeten wij in geene betrekking staan tot de dynastie, welke een *vijandelijk* land

beheerscht. Zullen wij, bij de scheiding, onze regten doen gelden, dan moet ons Bestuur geen *belang* hebben, onze vijanden te begunstigen, en onze regten daaraan op te offeren. Want indien de Prins, bij de gratie van het Belgische volk, Koning van België werd, dan moest hij die gratie door vergunningen ten onzen kosten verwerven, en de dynastie van Oranje zoude voor haren kortstondigen luister het belang van Holland moeten opofferen.

Maar hebben degenen, die dit ongelukkig denkbeeld het eerst hebben geopperd, de eerste, de natuurlijke, de onvermijdelijke gevolgen daarvan overwogen? Wij kunnen dit niet gelooven. Of hebben zij zich geveleid, dat de Hollandsche natie zich geduldig en werkeloos aan de uitkomst zal onderwerpen?

Immers door de aanneming van het Belgische bewind op de beginselen der omwenteling, wordt niet alleen de grondwet

vernietigd, maar de troon van Holland wordt, ingeval van het overlijden van Willem I, (voor wiens lang en gelukkig leven wij nu vooral reden hebben den Almagtigen vurig te bidden,) zonder tegenspraak *vakant*. De Hollandsche natie alleen kan eene nieuwe grondwet daarstellen, en de veranderde troonopvolging regelen. En wie waarborgt dan aan de Dynastie van Oranje, dat de natie den *jongeren* broeder van den Koning van *België*, den Hollandschen troon zal doen beklimmen?

Neen, de raadslieden, die dit rampzalig ontwerp hebben gevormd, zijn verraders van Oranje en van het vaderland, of — en wij willen dit liever gelooven — zij hebben de gevolgen niet ingezien. Zij hebben de onbevleete eer van Oranje voor altijd bezwalkt, door den erfgenaam van den troon tot den vleijer van misdadigen te willen vernederen, tegen wie zijn doorluchtige vader op den-

zelfden dag zijne getrouwe onderdanen te wapen riep. Zij hebben de grondwet geschonden, of derzelver vernietiging erkend, door het erkennen der omwenteling, en door de poging tot het oprigten van een Bestuur, dat bij de grondwet niet is daargesteld. Zij hebben Holland onteerd, door hetzelve, als eene bezitting van mindere waardij, ten behoeve van het oproerige België te versmaden. Zij hebben Oranje misleid, terwijl zij als familiebelang deden gelden, hetgeen den geheelen ondergang dier dynastie tot gevolg zoude kunnen hebben. Zij hebben den onwankelbaren troon van Holland, op liefde en getrouwheid gesticht, willen verbrijzelen, om in deszelfs plaats eenen tooneeltroon van klatergoud op te rigten, welken de eerste vlaag van volkswoede omverwerpt.

Hebben zij dan het bestuur van Lodewijk en de inlijving in Frankrijk alreeds uit hun geheugen verbannen, dat zij ons op nieuw

den jongeren broeder van eenen naburigen vorst tot aanstaanden Koning durven voorstellen? Of wanen zij, dat wij eenen vorst zullen huldigen, aan wien de nieuwe Koning van België zijne verbeurde aanspraak zal hebben overgedragen?

Indien wij ons volksbestaan willen bewaren, moet het *onafhankelijke* België door ons en onze nakomelingen als een vijandelijk gebied worden aangemerkt, waartegen wij altijd waken, altijd gewapend zijn. Er kan slechts ééne vereeniging tusschen het vrije België en Holland plaats hebben, — de vereeniging tusschen het roofdier en zijne prooi.

Deze is de leer, die het Bestuur aan de burgers, deze aan hunne kinderen moeten prediken. En hoe is zulks mogelijk, bij eene vereeniging onder dezelfde dynastie?

Maar wij kunnen het niet gelooven, wat ook het Engelsche Ministerie berame, om

zich van de moeilijkheden eener gewapende tusschenkomst te ontslaan, — wij kunnen niet gelooven, dat de oudste telg van Oranje, dat de held van Waterloo, door valschen luister verblind, den bezoedelden troop van het oproerige België zoude begeeren; dat hij verlangen zoude, het verachtelijk opperhoofd eener misdadige factie te worden, die door Europa gedoemd, door den Koning *in het openbaar* veroordeeld, door de natie verafschuwd wordt; dat hij daarvoor, voor zich en zijne nakomelingen, afstand zoude willen doen van de Souvereiniteit van Holland, welks liefde tot zijn vorstelijk geslacht sedert eeuwen is gebleken.

Wij weten, dat de groote mogendheden van Europa redenen hebben, om éene gewapende tusschenkomst te vermijden. Wij weten, dat Rusland wegens Polen, Oostenrijk wegens Italië, Pruissen wegens de Rijnprovincie, Engeland wegens Ierland be-

zorgd is; dat de onnatuurlijke verdeeling van Europa, ingeval van eenen algemeenen oorlog, eene onafzienbare reeks van rampen kan te weeg brengen. Maar zullen die rampen worden afgekeerd, door het nieuwe voorbeeld der gewettigde omwenteling van België? En al ware dit, welk regt heeft men, om Holland aan de rust van Europa op te offeren?

Hoe het zij, de besluiteloosheid moet een einde hebben; zij heeft alreeds te lang geduurd, alreeds te vele euvelen gebaard. Ons toekomstig lot moet beslist worden, niet door de Staten-Generaal van *het Koninkrijk der Nederlanden*; niet in Staats-Commissiën, waarvan Brabanders een deel uitmaken; doch vooral niet door den Prins van Oranje, *ten voordeele van de schoone landstreek, die hem zoo dierbaar is*; vooral niet in het Engelsche kabinet; maar bovenal, niet in *Antwerpen!* Neen, ons lot worde in het

hart des Konings *beslist*, de Hollandsche natie zal Zijne uitspraak bevestigen.

En welke reden kan er bestaan, om die beslissing niet onmiddellijk uit te spreken? Immers, alreeds is de toekomst van België, van het lot van Holland geheel afgescheiden. Eene grensscheiding en eene geldelijke vereffening, — ziedaar al wat Holland met België nog te regelen heeft, en wat verdraagd moet worden, tot dat er in België een wettig bestuur zal bestaan. Waarom moet dan ook de erkenning van ons volksbestaan worden verdraagd? Waarom kan niet nu alreeds ten minste die scheidsmuur tusschen ons en de rebellen worden opgerigt? Waarom moet bij alle de onzekerheid, die uit den rampzaligen stand van zaken noodwendig ontspruit, deze nieuwe twijfel noodeloos en moedwillig worden gevoegd, dat wij zelfs den naam niet kennen van het vaderland, voor hetwelk wij strijden? Of wil men, van

onze blinde onderwerping verzekerd, zich door geene daad jegens *ons* verbinden, ten einde vrijer te zijn in de onderhandelingen met het dierbare België?

Neen, Hollands voormalige hoofdstad is niet koel en onverschillig; zijne schatten en zijn bloed behooren aan het Vaderland en Oranje, zoo lang dat Vaderland bestaan zal, zoo lang Oranje aan dat Vaderland alleen verbonden blijft. Dat zij het beproeven, de rebellen, indien zij de verwoesting, de plundering en de brandstichting, die zij in hunne eigene steden hebben aangerigt, op onzen bodem willen overbrengen; indien zij Oranje, in België verguisd, ook in Holland durven aanranden. Zij zullen dan ondervinden, dat wij hen in moed en standvastigheid, niet minder dan in wijsheid en getrouwheid overtreffen; dat niemand onzer te jong, te oud of te zwak is, die slechts in staat is te beseffen, voor welke zaak er ge-

streden wordt. Zij mogen dan van ons leeren, hoe men hier dolle bandieten met schande en bloedige koppen verdrijft.

En wie zoude hier koel kunnen blijven? Het geldt hier niet het kwalijkbegrepen belang eener Dynastie, niet het rampzalige bezit van vijandelijke gewesten, niet het behoud van een hersenschimmig evenwigt tusschen de Europesche mogendheden, niet de handhaving van onzalige tractaten, waarin alleen het belang der regeerders is gekend. Neen, het geldt hier onze vrijheid en onafhankelijkheid, het geldt hier de regten der Hollandsche natie, het geldt hier al hetgeen ons allen en ieder onzer heilig en dierbaar is! Onze wapening is wettig. Onze zaak is heilig. De nood is dringend. De toekomst is verschrikkelijk. De tijd is onwaardeerbaar. Alleen de lafaard, de verrader, de vrijwillige slaaf der Brabanders, kan koel en onverschillig blijven!

Niets wordt er gevorderd, om onze geestdrift ten hoogsten top te voeren, dan de stellige verzekering, dat het doorluchtige Stamhuis van Oranje zich met Holland, met Holland alleen, voor eeuwig vereenigt.

» *Hic magnos potius triumphos,*
» *Hic ames dici pater atque princeps.*”

HOK.

Men vergeve ons, wanneer wij, op het gezag en op het voetspoor der Ouden, den redenerenden spreektrant voor eene wijl verlaten, en de staatkundige waarheid, die wij voorstaan, met de levendige kleuren der allegorie versieren. Wij zoeken niet onder het zinnebeeldige schild der fabel te schuilen, als schroomden wij onze gedachten in de gewone taal te ontwikkelen, en in ronde, ondubbeltinnige bewoordingen voor te dragen. Neen, die vreeze kent, of gevaar acht, is, in dit gewigtig tijdvak, onwaardig, als tolk der openbare meening, als voorstander van

het algemeen belang, op te treden. De fabel strekt ter opheldering van de noodzakelijkheid eener *uitsluitende* vereeniging tusschen Oranje en het vaderland; — ter verdediging van den regtmatigen wensch aller welgezinden, dat deze doorluchtige Dynastie hare zorgen en hare uitzigten eeniglijk tot de getrouwe gewesten moge bepalen!

F A B E L.

Onder de regering van den goeden Saturnus, heerschte alom vrede en eendragt. Hier zag men onder het groene lommer den Koninklijken Leeuw met het jeugdige kalf al dartelende spelen; ginds hoorde men de bezorgde Hen den kundigen Vos over de opvoeding van hare beminde Kuikens vertrouwelijk raadplegen. Een algemeene geest van vriendschap bezielde al wat leefde. De gaven, sedert tot onderlinge vernieling aangewend, werden toen eeniglijk tot wederkeerige dienstbetooning gebezigd. De Slang kwam naar de stad, om den artsnijmenger haar vergif, als geneesmiddel in hevige ziekten, vrijwillig aan te bieden. De Kat gebruikte hare snelheid alleen, om voor hare kleine, vriendelijke, piepende burens, met hare fluwelen poten voeder aan te brengen; de kunstige Spin vervaardigde hare luchtige woningen, en vergat nooit in haar sijn weefsel voor alle insecten eene veilige logeerkamer in te rigten.

Maar nergens was de vereeniging inniger dan

tusschen de Wolven en de Schapen. Zij hadden met elkander een plegtig verbond gesloten, bestemd, gelijk alle andere verbonden, om ten eeuwigen dage te duren. Daarbij was bepaald, dat beide volken, daar zij in alle mogelijke opzigten overeenstemden, voortaan slechts één volk zouden uitmaken, hetzelfde land bewonen, naar dezelfde wetten leven, en hetzelfde opperhoofd gehoorzamen. De Kronijkschrijvers van dien tijd verhalen, dat dit verbond gedurende vijftien jaren getrouwelijk wierd opgevolgd, en de vereenigde Wolven en Schapen inderdaad de zegeningen eener gouden eeuw genoten. Het opperhoofd — de kronijk meldt niet, uit welk ras hij zijnen oorsprong ontleende, maar er zijn goede redenen om te gelooven, dat hij niet tot het geslacht der wolven behoorde, — het opperhoofd beijverde zich, de vereeniging te handhaven en te bekrachtigen. Ten einde de nationale eenheid door gelijkheid van taal te bevorderen, stelde hij alom taalmeesters aan, die de wolven zouden onderwijzen, om in stede van hun onaangenaam gehuil, het zachtere geluid der schapen na te bootsen. De openvallende posten werden zonder onderscheid aan Wolven en Schapen toegekend. Bij elke verandering der wetgeving, werden vooraf de aanzienlijke Wolven en de geleerde Schapen gelijkelijk geraadpleegd, en men zegt dat, in spijt der

pogingen om. eene algemeene taal in te voeren, het brullend gehuil der Wolven boven het stiller gemor der Schapen doorgaans de overhand behield.

Zoo stonden de zaken, toen in het naburige Creta de oude Saturnus onttroond werd. Het is verbazend, hoe de geringste gebeurtenissen de gedaante der wereld kunnen veranderen. Een zwakke grijsaard rolt droomende van zijnen zetel. Ziedaar! de gouden eeuw is ten einde, hemel en aarde in oproer!

De Wolven nemen dadelijk de algemeene verwarring te baat, en hunnen ouden aard terug. Zij heffen een gehuil aan, zoo luide dat de Olympus er van dreunde: » Sedert vijftien jaren waren zij » onder het juk der Schapen gebogen; gedurende » dat geheele tijdvak, hadden zij zelfs niet een » lam, dan in het geheim, kunnen verslinden; » men had hun niet veroorloofd, op de gewone » wijze te huilen, gelijk zij het van moeder » natuur hadden geleerd; men had in alle op- » zigten hun nationaal karakter verdrukt; in on- » derscheidene betrekkingen waren er schapen over hen gesteld, enz." Zij vereenigen zich, en de schapen, die zich niet tegen dezen onverhoedschen aanval door de vlugt beveiligden, werden zonder genade verslonden. Gelukkig echter, dat bergen en rivieren weldra de beide, nu afgescheiden volken verdeelden.

De Wolven riepen eene volksvergadering bijeen, allen kwamen met een verschrikkelijk gehuil. Van alle kanten riep men om de vernietiging van het oude verdrag, en om de geheele afscheiding. Toen trad een oude Wolf in de vergadering op, en nam, terwijl in de raadzaal eene eerbiedige stilte ontstond, aldus het woord:

» Mijne broeders, wij hebben de overwinning
 » behaald; laat ons de vruchten daarvan niet ver-
 » liezen! Wij zijn vrij; maar wat baat ons de
 » vrijheid, zoo wij in onze wouden van honger en
 » koude omkomen? Zoo wij van onze vorige me-
 » deburgers geheel worden afgescheiden, wie zal
 » ons een Lam tot ontbijt, of een Schaap tot
 » middagmaal bezorgen? Van waar zullen wij
 » Melk in onze ziekten, en in den winter Wol
 » bekomen? Neen, mijne broeders, handelen wij
 » met wijsheid! Behouden wij *en* de vruchten
 » onzer overwinning, *en* de voordeelen onzer vorige
 » vereeniging! Blijven wij onder hetzelfde Opper-
 » hoofd, of onder een' zijner Zonen! Vrij en
 » onafhankelijk zijnde, zullen wij hem besturen;
 » van ons afhankelijk, regere hij *ten onzen voor-*
 » *deele* de Schapen, dan zal het ons nimmer aan
 » Lamsbouden, Schapenkazen en Schapenvachten
 » ontbreken."

Dit voorstel werd door de Wolven algemeen

aangenomen. Doch de gevolgen dezer aanneming worden bij de Kronijkschrijvers op eene geheel verschillende wijze geboekstaafd. Sommigen verhalen, dat de Schapen in den strik zijn gevallen, en sedert dien tijd de prooi der Wolven zijn geworden. Anderen daarentegen schrijven, dat de Schapen de noodlottige gevolgen eener zoodanige vereeniging hebben ingezien, en dat zij tot hun Opperhoofd de volgende merkwaardige woorden hebben gerigt:

» *Gij kunt niet de Wolven en de Schapen te
» gelijk regeren. Wij beminnen u met geheel ons
» hart, en wenschen, dat gij ons Opperhoofd
» moogt blijven. Maar wat hebt gij met de
» Wolven gemeen? Kies tusschen hen en ons,
» ZOOLANG HET NOG TIJD IS!*»

AMSTERDAM,
16 OCTOBER 1830.

HOOFDSTUK IV.

» *Quae bellua ruptis ,
» Quum semel effugit , reddit se prava catenis ?*»

HOR.

Ieder dag verandert de staatkundige gedaante der wereld, doch de ware staatkunde blijft altijd dezelfde: zij moge in uitwendigen vorm veranderen, doch haar wezen is onveranderlijk; zij moge hare middelen naar de omstandigheden wijzigen, doch haar doel is onwrikbaar; de toepassing moge verschillen, het stelsel blijft zich altijd gelijk; zij moge in hare voorschriften zich naar tijdelijke en plaatselijke bedenkingen schikken, zij volgt altijd vaste regelen en beginselen, die zich alleen aan het min doorzigtig oog als afwijkingen vertoonen.

Zij was het, die bij het uitbersten der Belgische woelingen, ons den eenigen weg aanwees, die Holland zijnen ouden rang konde hergeven. Zij vorderde onmiddellijk eene volle, algeheele, altoosdurende afscheiding van België, — eene uitsluitende vereeniging tusschen het doorluchtige stamhuis van Oranje en het getrouwe vaderland, — de toekomst van Holland gewaarborgd door eenen roemrijken oorlog, of door eenen eervollen vrede.

Deze waren de groote uitkomsten, die zij in het verschiet ontdekte. Zij zag België, door de vervulling zijner wenschen, in ellende en vernedering gedompeld. Zij zag Holland, door zijne eigene krachten, bloeijen, en zulks in spijt van lasten, die ondragelijk schijnen, — en met vertrouwen wees zij ons op het nijvere Engeland, rijk met — welligt rijk door zijne onnoemelijke schulden.

Zij verzette zich tegen eene gesplitste

regering onder een gemeenschappelijk opperhoofd, en vorderde eenen algeheelen afstand, eene algeheele afscheiding van België, waarvan de Koning toen nog de voorwaarden konde regelen, of wel, zoo het besluit en de uitvoerlijkheid bestond, de geheele onderwerping der oproerige gewesten.*)

Zij rigtte zich tot onzen geëerbiedigden Vorst; bescheiden, maar vrijmoedig, wees zij Hem op het voorbeeld van Zijnen grooten voorganger, en voorspelde de redding van het vaderland door eenen algeheelen afstand der oproerige gewesten, met afwachting van betere tijden en gunstigere omstandigheden, om de voorwaarden der afscheiding te regelen, en met vrijlating aan de groote mogendheden, om ten aanzien van België naar goedvinden te handelen. Zij leerde, dat de Souvereinen

*) Zie boven het eerste hoofdstuk, geschreven den 8 September.

van Europa daardoor tot eene tusschenkomst zouden worden genoodzaakt, waaraan zij zich onttrekken, zoolang *wij* alleen, met lofwaardige zelfopoffering, alle onze krachten ter betengeling van Europa's rustverstoorders aanwenden. *)

Zij verhief hare stem tegen de valsche staatkunde, die gevolgen en uitkomsten niet berekent, wanneer het haar slechts gelukt, de euvelen van het oogenblik te verwijderen; tegen de valsche staatkunde, die, blind voor de toekomst, bij den dag leeft, en voor de nakomelingschap niets, dan den last onzer rampen, bewaart. Zij zag in de vereeniging van Holland met het onafhankelijk België onder één en hetzelfde stamhuis, het graf onzer vrijheid, en vorderde met klem, dat de dynastie van Oranje hare bestemming en hare

*) Zie het tweede hoofdstuk, geschreven den 2 October.

uitzigten tot het uitsluitend bewind der getrouwe gewesten mogte bepalen. *)

Zij juichte bij het ontvangen der Koninklijke boodschap van den 20 October, van welke zij de onafhankelijkheid der getrouwe gewesten dagteekent. De Hollandsche natie bestond op nieuw, groot in zedelijke kracht, groot in moed en in lijdzaamheid, groot in volharding en standvastigheid, groot in willen en handelen. Van hare voorvaderen niet ontaard, was zij bereid, hun voorbeeld te volgen, hun voetspoor te drukken. De stem van haren Koning riep haar te wapen, en ziedaar! alle bijzondere belangen en bedrijven worden geschorst, en het volk wordt één heir, en het land één leger!

*) Zie het derde hoofdstuk, geschreven den 16 October. Bij den veranderlijken gang der staatkundige gebeurtenissen, is de dagteekening altijd van het hoogste belang.

De staatkunde vereert den Vorst, die ten strijde riep, en het volk dat ter verdediging zijner regten zich moedig verhief. Zij erkent de noodzakelijkheid eener algemeene wapening, ter bescherming van onzen bodem, ter beveiliging van onze bezittingen, ter handhaving onzer onafhankelijkheid!

Maar, getrouw aan haar stelsel, ziet zij in eenen roemrijken oorlog, slechts het *middel* tot eenen *eervollen vrede*, die de rust en het vertrouwen in ons midden herstelt, onze vrijheid en zelfstandigheid waarborgt, onze welvaart van alle hinderpalen, en ons van de rampzalige betrekking tot eenen woelzieken landaard voor eeuwig verlost.

Er is niemand, die ons betwisten zal, dat alle deze zegeningen in eenen eervollen vrede opgesloten zijn, en dat wij met geen ander doel den oorlog voeren. Dat doel mag de staatkunde niet uit het oog verliezen, en terwijl zij de geestdrift der natie tot den oor-

log met vuur opwekt, werkt zij alreeds met kalmte voor den vrede, ontwerpt zij met wijsheid het tractaat, en berekent de gevolgen met voorzigtigheid.

De eerste voorwaarde van dien vrede is alreeds met bloedige letters geschreven; zij is, hetgeen weinige bepalingen van tractaten zijn, — de eenstemmige wensch beider natiën:
DE SCHEIDING!

De scheiding bestaat, door de blijde boodschap van den 20 October erkend en verkondigd. Niets wordt er gevorderd, om alle betrekking tusschen de vijandelijke natiën voortaan te doen ophouden, dan dat de scheiding door eenen eervollen vrede worde voltooid en geregeld, — en die vrede worde, moet het zijn, ten kosten van ons edelste bloed en van onze dierbaarste bezittingen, in den oorlog bevochten.

Immers, waarom heeft schier de geheele natie van de regering de ronde verklaring

eener volle en algeheele afscheiding tusschen Holland en België gevorderd? Niet, om zich met ijdele klanken, of met de vruchteloze erkenning van afgetrokkene beginselen te vermaken; niet, om een feit daar te stellen, welks bestaan, onafhankelijk van den wil der regering en van alle verklaring, door niemand konde worden geloochend; niet, om een denkbeeldig stelsel op te rigten, welks verwezenlijking tot het gebied eener onbekende toekomst behoorde. Neen, maar de natie vleide zich te regt, door de erkenning van dit beginsel weldra hare rampen te zien gelenigd.

Zoolang de scheiding niet was erkend, konden wij noch de zegeningen van den vrede genieten, noch den oorlog met kracht voeren; in beide ongelukkig, moesten wij de euvelen van eenen nadeeligen vrede, en van eenen verderfelijken oorlog, vereenigd torschen. In den strijd ontmoetten wij onze

medeburgers, in den raad onze vijanden; wij verdedigden ons vaderland tegen hunne wapenen, en lieten hun den vrijen toegang tot onze volksplantingen; wij boden hun wederstand in het veld, en zagen, door onze wetten, hunnen handel ten onzen kosten begunstigd.

De dubbelzinnige staat tusschen vrede en oorlog heeft opgehouden; en, al blijft nog de toekomst van Holland beneveld, wij kennen het doel waarheen wij streven; wij vragen niet langer, waarvoor wij onze krachten inspannen; wij zien in het verschiet, hoe ook verwijderd, de rijke belooning van alle onze opofferingen, de heerlijke vergelding van alle onze pogingen, het uiteinde van alle onze rampen!

Laten wij aan de geschiedenis en aan de nakomelingschap over, het gedrag van den Prins van Oranje te waarderen. De tijd der handeling is niet die eener kalme en on-

partijdige beoordeeling. Wellicht zal de toekomst ook zijne handelwijze ophelderen, en zal hij zich *dan* niet aan ons oog vertoonen, als de aanbidder der Belgische omwenteling, als de vleijer van het Brabandsche gepeupel, als het hoofd der beweging, die de grondzuilen van het Nederlandsche staatsgebouw heeft geschokt.

» *Protendens manus, adorans vulgus, jacens oscula, et omnia serviliter pro dominatione.*»

TACITUS.

Maar de Koning! het getrouwe vaderland heeft Zijne bedoelingen nooit miskend. Bij alle de zwakheid der regering, bij alle de weifeling en onzekerheid van hare staatkunde, bij alle verraad en trouwloosheid, die onze krachten verlamde, bleef de band tusschen Koning en volk hecht en onverbrekkelijk. Al zochten wij te vergeefs de buitengewone begaafdheden, die eenen PETER DEN GROOTEN de bewondering aller eeuwen verzekert,

aan den goeden wil is nimmer getwijfeld. Diep in onzer aller geheugen zijn de onvergetelijke woorden geprent, dat Hij tot elke opoffering bereid was, die het geluk Zijner getrouwe onderdanen konde verzekeren. Wij bewaren, als een kostbaar kleinood, de verklaring, dat Hij voortaan Zijne vaderlijke zorgen uitsluitend tot de getrouwe gewesten bepaalt. In den oorlog en bij den vrede, verwachten wij, vol vertrouwen, de vervulling dezer bemoedigende belofte. Daarin zien wij den zekeren waarborg, dat onze wettige belangen nooit weder aan de dwalingen der staatkunde zullen worden opgeofferd; dat, hoe ook de uitkomst moge zijn van den oorlog, hoe ook de voorwaarden mogen luiden van den vrede, geene vereeniging met België, hetzij onder hetzelfde opperhoofd, hetzij onder dezelfde dynastie, op nieuw zal worden beproefd; dat de duurgelijke lessen eener treurige ondervinding

niet zullen worden veronachtzaamd; en dat wij niet te vergeefs in de jaarboeken onzer geschiedenis zullen lezen: *Holland was groot, zoo lang het onafhankelijk bleef, — elke vereeniging met een ander rijk deed hare onafhankelijkheid en hare grootheid verdwijnen.* Dit zij het eeuwige grondbeginsel der Hollandsche staatsregering, hetwelk wij aan onze nakomelingen getrouw en ongeschonden overleveren.

Wij strijden dus voor geene uitbreiding van gebied; wij strijden, niet om de gewaande belangen van eenige Dynastie te handhaven; wij strijden, niet om de verderfelijke plannen eener valsche staatkunde te bevorderen. Wij strijden voor de vrijheid en onafhankelijkheid van het vaderland, en voor Oranje, aan dat vaderland, uitsluitend en voor altijd verbonden! Geene overwinning doe ons het eenige doel van den strijd uit het oog verliezen; geene

nederlaag bewege ons, van deze beginselen af te wijken.

Beschouwen wij den vrede niet als onmogelijk. Vriendschap kan, *moet* gedurende eeuwen tusschen Holland en België niet bestaan; maar de vrede is, Gode zij dank! niet zoo verwijderd. Hij zij de vrucht van den oorlog, of het gewrocht eener onderhandeling, — wij verwachten van de vaderlijke zorg des Konings, van de dapperheid onzer krijgslieden, maar bovenal van God, die ons en onze vaderen van oudsher zichtbaarlijk beschermde, eenen eervollen en duurzamen vrede.

» *Hæc nos suprema manebant*

» *Exitiis positura modum.*»

VIRG.

Een nieuw tijdvak zal dan voor het vaderland beginnen, een tijdvak van welvaart en glorie. Krachtig, vreedzaam en onafhankelijk, geëerbiedigd door alle mogendheden,

zal Holland op nieuw de bewondering van het heelal verwerven; terwijl België, — doer den vrede aan zijne eigene woelingen overgelaten, of de prooi eener vreemde overheersching, — door de beschouwing onzer grootheid niet minder gestraft, dan door zijne eigene vernedering, — zijne misdadige razernij te laat zal betreuren.

Doch wij schetsen dit bekoorlijk tafereel, niet om het ligtgeloovig oog als met een bedriegelijk schaduwbeeld te begoochelen, maar als een ideaal, welks verwezenlijking alle onze krachten vordert, alle onze inspanningen verdient, alle onze wenschen vervult, en alle onze opofferingen beloont. Terwijl nog de storm woedt, en de zee oogenblikkelijke vernieling dreigt, wijzen wij alreeds den vermoeiden zeeman de naauwelijks zichtbare haven, die hem rust en veiligheid biedt; doch het is niet, om hem in eenen doodelijken slaap te wiegen, maar

om hem tot nieuw krachbetoon op te wekken ,
om zijne wankelende hoop te bemoedigen ,
en hem tot verdubbelde werkzaamheid aan
te sporen.

Inderdaad , wanneer men met een onpartijdig oog de aangelegenheden van Europa gadeslaat , alom ontdekt men de voorteekenen van nieuwe volksrampen . Doch indien wij eindelijk in eene geregelde en voltooide afscheiding van België , het doel van al ons streven bereiken , en indien het ons dan mag gelukken , het stelsel van onzijdigheid te bewaren , hetwelk onze staatkundige gesteldheid ons voorschrijft , dan mag ons welligt het gelukkig lot te beurt vallen , dat wij van de onheilen bevrijd blijven , die zoo vele andere landen en volken bedreigen . En waar is de sterveling , die de wijsheid van Hem doorgrondt , die de lotgevallen der menschen en der staten regeert ? Lag het welligt in de onnaspeurlijke bedoelingen der Voorzie-

nigheid, dat wij, door het Belgische oproer, ter goeder ure zouden gescheiden worden van een volk, dat ons anders in zijnen verdienden ondergang zoude hebben medegesleept? Was het hare stem welligt die ons toeriep: *) «*Scheydet u af uyt «het midden van dese vergaderinge, ende «ik salse als in een oogenblik verteeren.*»

Doch het is niet alleen door de dapperheid onzer krijgslieden, (en God zegene hunne edelmoedige pogingen!) het is vooral door eene wijze en vooruitziende staatkunde, die niet op België alleen, maar op Europa haren doordringenden blik vestigt, dat wij onzen arbeid moeten bekroond zien. Wij hebben in eene proeve, uitsluitend voor de hooge staatsvergadering bestemd, onze gedachten daaromtrent oppervlakkig ontwikkeld, en de mogelijkheid van eenen eer-

*) Num. XVI: 21.

vollen vrede betoogd. Geldelijke opofferingen kunnen in geene aanmerking komen, dan alleen, wanneer zij, als eene blijk van zwakheid, eene staatkundige ondergeschiktheid aanduiden. Dit verhoede de eer der Hollandsche natie! — geene opoffering is zoo groot, of wij zullen dezelve veeleer gereedelijk brengen, om eenen *eervollen* vrede door eenen roemrijken oorlog te verkrijgen. Maar die vrede eenmaal gevestigd, zien wij, onder een wijs Bestuur, geene gegronde reden van bezwaar in de schulden, die op ons zullen drukken; onze hulpbronnen zijn veelvuldig: zij zijn in ons zelve, in onze ligging, in ons crediet, in onze kapitalen, in onzen ondernemingsgeest, in onze volksplantingen.

Eindigen wij dit werkje, met het gezag in te roepen van eenen onzer geachtste volksafgevaardigden, die, in de zitting van den 28 September, aldus sprak:

*« Je rends grace à Dieu , que nous serons
« justifiés par les faits , et que l'Europe
« apprendra que ces oppresseurs , que cette
« Hollande égoïste qui exploitait les Pro-
« vinces méridionales dans son seul et uni-
« que intérêt , fera monter des accens de
« jubilation générale devant le trône de
« l'Eternel , à la nouvelle de la SÉPARATION
« PLEINE, ENTIÈRE ET DÉFINITIVE. »*

DE SCHEIDING

VAN

BELGIË

IN DERZELVER GEVOLGEN GETOETST,

DOOR

Mr. J. P. Lipman,

ADVOKAAT TE AMSTERDAM.

»Neque amissos colores
»Lana refert medicata fuco."
Hon.

(BIJVOEGSEL TOT DEN VIERDEN DRUK.)

TE AMSTERDAM, BIJ
A. ZWEESAARDT en JOH^s. GUYKENS.

MDCCCXXI.

Om de bezitters van den vorigen druk in de gelegenheid te stellen, dit werkje in deszelfs tegenwoordig geheel te bezitten, hebben de Uitgevers het noodig geoordeeld, het **BESLUIT**, in den vijfden druk voorkomende, nog afzonderlijk verkrijgbaar te stellen. Zij vleijen zich daarmede aan de talrijke lezers van dit geschrift eenen dienst te hebben bewezen.

AMSTERDAM, MAART 1831.

A. ZWEESSAARDT

EN

JOH. GUYKENS.

HOOFDSTUK V.

(BESLUIT.)

« Quid interest, suffragio, an rebus ipsis et factis? »

JULIAN.

***De scheiding, de geheele en altoosdurende
scheiding is voortaan een grondwettig beginsel.***
Door de natie gehuldigd, door de regering
erkend, moge daaraan de gewone vorm en
de regelmatige afkondiging ontbreken. Maar
waar aan den wil der natie geen twijfel
bestaat, waar de regering zelve door daden
en door woorden de regtmatigheid van het
algemeen verlangen in het openbaar belijdt,
daar is de vorm slechts eene bijzaak, en
eene plegtige afkondiging ligt ontbeerlijk.
Het wezen der zaak is boven den vorm
verheven.

Raadpleegt de zamenstelling der staatsligchamen. *Overal zijn de Belgen uitgesloten.* Het ministerie, de Raad van State, de Staten-Generaal, het leger, — overal heeft de regering de Belgen *als vreemdelingen* verwijderd. Daardoor is voor altijd de scheiding als grondwettig beginsel erkend, *en wie dat beginsel vertreedt, schendt de grondwet.*

Hij heeft geen denkbeeld van staatsregt, die hetzelfde *bij uitsluiting* in geschrevene wetsbepalingen zoekt. De geschiedenis, die de beloften en handelingen der vorsten op- teekent, en de staatkundige veranderingen vermeldt, is eene onmisbare aanvulling van het staatsregt. Eene plegtige belofte der regering door den algemeenen wensch van het volk verkregen, en door de nationale goedkeuring bekrachtigd, heeft dezelfde verbindende kracht, wanneer zij in eene koninklijke aanspraak vervat is, als of zij in de grondwet uitdrukkelijk ware opgenomen. Zonder dit

beginsel, zoude men met beloften straffeloos kunnen spelen, en zonder verantwoordelijkheid het vertrouwen misbruiken.

Aan dit beginsel is het toe te schrijven, dat het Engelsche staatsregt, hoezeer het in deze en in de voorgaande eeuw geene algemeene hervorming heeft ondergaan, nogtans gelijken tred met de toenemende beschaving heeft gehouden. Daar bestaat geene beschrevene grondwet. Even als het burgerlijk regt, is ook het staatsregt het voortdurend gewrocht der eeuwen. De tijd is daar de wetgever. Men heeft er geene wet omtrent de ministeriële verantwoordelijkheid. Maar de geschiedrollen der staatsvergadering vertoonen ons vonnissen van vrijspraak en vonnissen van veroordeeling. Er is geene wetsbepaling die den Koning het voorregt toekent, *dat hij geen onregt doen kan*. Maar deze stelling is algemeen erkend en aangenomen, en heeft *daarom* meerder kracht dan elders wetsbe-

palingen, regelmatig behandeld, uitdrukkelijk vastgesteld, en plegtiglijk afgekondigd.

Zoo en op dezelfde wijze is bij ons *de scheiding* als staatkundig en grondwettig beginsel onherroepelijk aangenomen. Zij is sedert maanden de geest onzer diplomatie, het levensbeginsel der regering, het kenmerk onzer wetgeving, de maatstaf onzer handelingen, de staatkundige geloofsbelijdenis der geheele natie. Haar heeft Holland eenstemmig gevorderd, de regering uitdrukkelijk ingewilligd, de volksvertegenwoordiging met blijdschap aangenomen. Daardoor is onze grondwet *van zelve* gewijzigd. Alle onze wetten sedert October hebben daaruit alleen hare kracht ontleend. Ontkent het beginsel, en alle de zittingen worden onwettig, waarin de Staten-Generaal wetten hebben aangenomen en belastingen ingewilligd. Ontkent het beginsel der scheiding, en de gang der regering sedert maanden

biedt eene reeks van handelingen aan, waarvan de beste de onmiskenbare blijken van willekeur en dwingelandij dragen. Ontkent het beginsel der scheiding, zegt dat België nog een gedeelte van het rijk uitmaakt, met welk regt dan heeft de regering de afgevaardigden van dat gedeelte uit de vergadering verwijderd, de inboorlingen der Zuidelijke Provinciën uit alle staatsambten geweerd, aan de Belgen de handelsvoordeelen ontnomen die de wet hun verzeekerde, en met de Noordelijke afgevaardigden alleen over de belangen van den staat geraadpleegd en beschikt? Oproer en opstand kunnen deze handelwijze niet wettigen. Misdaden worden door den bedriever geboet. Door vreemde wandaden verbeurt niet de onschuldige zijn burgerregt. Neen, het beginsel der scheiding alleen, der algeheele afscheiding kan dit gedrag verklaren en regtvaardigen.

Door dit beginsel ontstond eene Hollandsche regering, eene Hollandsche volksvertegenwoordiging. Hare samenstelling, hare wettigheid, haar werkring, zijn de noodwendige gevolgen der *scheiding*.

De Staten-Generaal die thans in 's Hage hunne zittingen houden, zijn niet langer hetzelfde ligchaam, dat beurtelings in eene Belgische en in eene Hollandsche stad vergadert, dat Brussel en Antwerpen zoo wel als Amsterdam en Rotterdam vertegenwoordigt, dat zonder verraad en meened tusschen Belg en Hollander geen onderscheid kan maken. Dit was vóór de *scheiding* hun eed, hun lastbrief, hunne grondwettelijke verpligting. Van dien eed ontslagen, komen zij met veranderden lastbrief eenen anderen, eenen nieuwen pligt vervullen. Dit is geene verandering van het getal; het is eene verandering in het wezen. Of is eene grootere, eene meer wezenlijke ver-

andering denkbaar, dan die van eed, lastbrief en gehoudenheid? Van waar die verandering, door onze afgevaardigden zelve gevoeld, erkend, beleden? Door de *scheiding*.

De scheiding bestaat dus in ons staatsregt, onafhankelijk van alle afkondiging, boven de grondwet verheven. Zóó bestond vóór de grondwet van 1814 de souvereiniteit van het Huis van Oranje, als beginsel van ons staatsregt.

Wie onderzocht toen naar den vorm? Wie twijfelde toen aan het wezen dier souvereiniteit? Wie kibbelde toen over nietigheden? Voor wien was toen de erkende wil der natie niet genoegzaam?

Het schijnt inderdaad een ongerijmd verlangen, aan staatkundige omwentelingen eenen regelmatigen gang te willen voorschrijven.

Zoodanige staatkundige omwenteling was

de *souvereiniteit van het Huis van Oranje*. Zoodanige staatkundige omwenteling is *de scheiding van België*.

Wij hebben niet, gelijk onlangs de Belgen, eerst eene grondwet daargesteld om de regten van eenen nog onbekenden koning te beperken, en eerst naderhand de alzoö bepaalde en geregelde souvereiniteit met diplomatieke plegtigheid aan den uitverkoren vorst aangeboden. Wij begonnen met het beginsel der souvereiniteit te huldigen, wij eindigden met deszelfs gevolgen te regelen.

Zoo ook behoeven wij thans niet eerst de gevolgen der scheiding te regelen, om alsdan het beginsel te huldigen.

Toen bestond ons geheel staatsregt in de heroverde onafhankelijkheid van het vaderland, de souvereiniteit van het Huis van Oranje, en de vorstelijke belofte eener liberale grondwet. Deze waren *toen* de verkregene regten van den Nederlandschen staatsburger.

Op dezelfde wijze kunnen de staatkundige resultaten van het tegenwoordig tijdvak gevoegelijk in de volgende stellingen worden uitgedrukt :

- 1^e Holland, van België geheel en voor altijd afgescheiden, vormt eenen onafhankelijken staat, onder de souvereiniteit van het Huis van Oranje.**
- 2^e Ieder Hollander heeft goed en bloed veil voor de onafhankelijkheid van het vaderland.**
- 3^e De Hollandsche natie heeft een verkregen regt op eene liberale grondwet.**

De scheiding is het grondbeginsel onzer onafhankelijkheid. Dit weet de geheele natie. Zij kan hare onafhankelijkheid verliezen, doch niet door de kabalen eener heerschzuchtige staatkunde. Geen Europeesch verdrag kan ons eene vereeniging opdringen, die wij verafschuwen. Geen vorst van België kan Holland regeren. Door geweld alleen zoude hij over puinhoopen heerschen. Voor de onafhankelijkheid van het vaderland hebben wij geleden, gestreden, gedragen en geofferd. De natie heeft bewezen, dat zij hare zelfstandigheid *wil* handhaven. Zij heeft dit niet den vijand alleen, maar aan geheel de wereld getoond. Wee hem, die deze les zoude miskennen! Wie onze onafhankelijkheid bedreigt, is onze vijand. Ieder Hollander heeft den edelen **WARNSINCK** nagezongen:

«Wie Neêrland kluisters smeedt, moog meê ten afgrond varen,

«Al droeg hij ook een Vorstenkroon.»

Holland van België afgescheiden, Holland met Oranje innig vereenigd, trede, tot belooning der nationale getrouwheid, in het volledig genot dier vrijheid, die men elders te vergeefs in oproer en wanorde zoekt. Het geschokte Europa behoeft, in deze rampvolle dagen, de bemoediging van dit heerlijk schouwspel.

Waar ook de dwingelandij of de regering-loosheid moge zegepralen, de Hollandsche natie is aan ORANJE en DE VRIJHEID met gelijke liefde verknocht. *Oranje en de vrijheid* was de leus van het voorgeslacht. Gelukkiger dan onze vaders, mogen wij aan onze nakomelingen een voltooid werk nalaten: de onafhankelijkheid van het vaderland door ons gehandhaafd, het koningschap door ons aan het Huis van Oranje opgedragen, en de nationale vrijheid door wijze instellingen gewaarborgd!

~~~~~  
**Gedrukt ter Drukkerij van A. ZWEESSAARDT.**  
~~~~~


Bij de Uitgevers dezes zijn van de volgende
Geschriften van den Heer Mr. S. P. LIPMAN
nog Exemplaren voorhanden, als:

I.

De Scheiding van België, enz., compleet in carton,
5de druk.

II.

Réfutation du Système de Mr le Comte de HOGENDORP.

III.

*Wederlegging van het Stelsel van den Grave van
HOGENDORP.*

IV.

De Vrede, met eene Opdragt aan Z. M. den Koning,
2de druk.

V.

Gedenkstuk van den Heldendood van VAN SPEYK,
3de druk.

VI.

Hollands Marine.